

SUMARI

El Penadès. Balls, Dansas y Comparsas populars (continuació), per Antoni Insenser. — *Cooperació a la Edició Vaticana dels llibres de cant litúrgich* (conclusió), per Miquel Rué, Pbre. — *La «Virtuositat»*, per Joan B. Espadaler. — *Orfeó Català. Concerts*, per Ll. M. — *Catalunya.* — *Correspondencias: Bruxelles, París.* — *Notas bibliogràficas.* — *Novas.* — *Necrologia.* — *Publicacions rebudas.* — *Orfeó Català: Secció oficial.*

BARCELONA

Redacció y Administració: Plassa de Sant Just, 4

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: *Barcelona:* Pels socis del ORFEÓ CATALÀ, un any, 4 pessetas; pels no socis, 5 pessetas. — *Fóra:* Pels socis del ORFEÓ CATALÀ, un any, 5 pessetas; pels no socis, 6 pessetas. — *Extranger:* Un any, 6 franchs

Se suscriu, además, en las principales Llibrerías y Magatzems de Música

Número solt, 50 CENTIMS

SINDICATO MUSICAL BARCELONÉS

DOTESIO

CATÀLEG N.º 1 de MÚSICA RELIGIOSA, aprovada per la Comissió nomenada pera la revisió de la música sacra.

PREU FIXO

	Pessetes		Pessetes
FERRER (M.)—Jaculatoria al Sagrado Corazón de Jesús, pera bariton (lletra castellana y catalana)	2'50	MAS Y SERRACANT (D.)—Alabanzas a Jesús Sacramentado, a 2 o 3 veus	1
—A Maria Santissima, lletra a 3 veus iguals	1'50	MASVIDAL (J.)—Coplas de Comunió, a solo y chor	0'75
—Lletrilla a la Santissima Virgen, a chor, solo y duo	1'25	—Gozos a San José, a 2 o 3 veus	0'75
—Salve Regina, a 3 veus iguals	2'25	—Despedida a San José, a 2 o 3 veus	1'25
MAS Y SERRACANT (D.)—Gozos del Glorioso Patriarca San José, a solo y chor al unison	0'90	—Salve Regina, a 3 veus	2'50
—Sacris, a chor al unison	0'50	—Himno a Maria, a 3 veus	1'50
—Tota pulchra, a 2 veus	2	—Tantum Ergo Genitore, a 3 veus	0'75
—Cinco Aves Marias y Gloria, a 2 veus y chor	2	SANCHO MARRACO (J.)—Lletrilla para la Comunió, a solo y chor	1
—Tantum Ergo y Genitore, a 2 veus	0'90	—Plegaria al Santissimo Sacramento, pera comunió, a solo y chor	1'25
—Bone Pastor, a 2 veus	0'90	—Al Cor de Jesús, pregaria a solo y chor, lletra catalana	1
—Panis Angelicus, motet a 2 veus y chor (<i>ad libitum</i>)	1'40	—Bendita sea tu Pureza, pera tiple	1
—Trisagio a la Santissima Trinidad, a 2 o 3 veus	1	—A Maria, pregaria pera tiple o tenor	1
—Trisagio Mariano, a 2 o 3 veus	1	—Canción a la Virgen, pregaria pera tiple o tenor	1
—Motete al Sagrado Corazón, pera la comunió, a 2 tiples	1'25	—Si con hermosas flores, lletra a Maria a 2 veus	1'25
—Ecce Panis, a duo	1'25	—Adoro te Devoto, motet a 4 veus, ab acompanyament d'orga (<i>ad libitum</i>), premiada en la «Festa de la Música Catalana»	1'50
—Amor Jesu, a duo	1		

RIBERA (J.)—Misa de Santissimo Sacramento, a 3 veus, solos y chors, ab acompanyament d'orga, violoncel y contrabaix <i>ad libitum</i> , composta sobre motius del «Pange Lingua»	6 pessetas
Veus separadas en partitura	2 »
Parts de violoncel y contrabaix, separadas	2 »

Sindicato Musical Barcelonés "Dotésio"

EDITORIAL DE MÚSICA

Rambla Sant Josep, 29 (antiga Casa Guardia), y Portal del Angel, 1 y 3 (abans J. B. Pujol y C.ª)

(SUCESSORA DE LA CASA FILLS D'ANDREU VIDAL Y ROGER)

BARCELONA

REVISTA MUSICAL CATALANA

BUTLLETÍ DEL «ORFEO CATALÀ»

1905

REVISTA MUSICAL CATALANA

BUTLLETÍ DEL "ORFEÓ CATALÀ"

REDACTOR EN CAP: JOAN SALVAT

SECRETARI DE LA REDACCIÓ: JOSEPH M.ª FOLCH Y TORRES

VOLUM SEGON. — ANY 1905

BARCELONA

RIVISTA MUSICAL CATALANA

QUARTET DEL FORNO CATALA

1911

REVISTA DE LA MUSICA

REVISTA DE LA MUSICA CATALANA

QUINTA DE LA MUSICA

CATALONIA

ANY SEGON

TAULA GENERAL DE MATERIAS

ARTICLES ORIGINALS

- Alcover, Pbre. (Antoni M.).** — El Cant Gregorià a Mallorca, 160.
- Cabot y Rovira (Joaquim).** — Discurs de gracias llegit en la «Festa de la Música Catalana», 118.
- Carreras (Joseph Rafel).** — Las primeras òperas cantadas a Barcelona en la Llotja de Mar, 95.
- La òpera cervantina, 121.
- La Immaculada Concepció y l'art musical, 234.
- Castellà y Raich (Gabriel).** — Igualada: Comparsas o balls populars, 155, 171, 191.
- Chavarri (Eduard L.).** — Una impressió d'art en l'ORFEO CATALÀ, 53.
- El ritme en la representació escènica, 207.
- Espadaler (Joan B.).** — La «Virtuositat», 7.
- Folch y Torres (Joseph M.).** — La Festa de la Música Catalana, 93.
- F. y T. (J. M.).** — El casal de l'ORFEO. Col·locació de la pedra commemorativa, 99.
- F.** — Repartiment de premis en la «Festa de la Música Catalana», 118.
- Indy (Vicens d').** — L'Art en place et à sa place (traducció d'E. Suñel), 56, 77, 97, 123, 142, 157.
- Insenser (Antoni).** — El Penadès: Balls, Dansas y Comparsas populars, 1, 51, 75.
- Lliurat (F.).** — Sobre Robert Schumann, 139.
- Els crítics musicals, 193.
- Llongueras (Joan).** — L'ideal dels nostres cants, 211.
- Masclans (E.).** — Quatre mots a propòsit de Stephen Heller, 31.
- Millet (Lluís).** — Memoria llegida en la «Festa de la Música Catalana», 115.
- El Congrés Internacional de Cant Gregorià a Strasburg, 173.
- La Sardana, 181.
- M. (Ll.).** — Mozart y Wagner en la Wagneriana, 54.
- Nin (J. Joaquim).** — El Concurs Rubinstein a París, 178.
- El Conservatori de París, 196.
- Pecanins (Joaquim).** — Cansons populars catalanas, 210, 231.
- Pedrell (Felip).** — Músichs vells de la terra: Flecha, 25, 49, 73; Joan Brudieu, 94, 137; Antoni de Calasans, 153; Joan Pau Pujol y altres mestres del mateix cognom, 169, 189; Joan Carles Amat, 205, 229.
- Discurs llegit en la «Festa de la Música Catalana», 113.
- Pujol (Francesch).** — Restauració de la Música Religiosa. Balans de l'any 1904, 27.
- Rué, Pbre. (Miquel).** — Cooperació a la Edició Vaticana dels llibres de cant litúrgich, 2.
- S. (J.).** — La Pepita Jiménez a Bruxelles, 29.

ORFEO CATALÀ

- Caramellas, 100.
- Concert dedicat als socis protectors (18 Desembre 1904), 8.
- Concert públic en el Teatre de Novetats (23 Desembre 1904), 8.
- Concert en la Presó Model de Barcelona, 57.
- en el Palau Episcopal, dedicat a Monsenyor Rinaldi, Nunci de S. S., 57.
- Concerts públics en el Teatre de Novetats (24 y 29 Maig), 124.

Concert en la casa-torra de J. Bertrand, en honor de la alta oficialitat de la esquadra anglesa, 145.
 Concert al Principal en honor del Comitè Comercial y Industrial de las Festas Franc-espanyolas de París, 214.
 Concert en el Teatre Comtal dedicat als socis protectors (19 Novembre), 215.
 Conferencia sobre *La Musa popular*, per En Sebastià Farnés, 32.
 Conferencia tractant de *Cultura catalana a Italia*, per en Joseph Pijoan, 58.
 Festa íntima en la finca d'En Vicens de Moragas a Sant Gervasi, 126.
 Festa Nacional Catalana, 144.
 Festivals-concerts al Palau de Bellas Arts, 145.

Excursió a l'Ametlla del Vallès, 197.
 La secció de noys al Ateneu Barcelonès, 216.
 Repartiment de premis als noys de la Secció coral, 59.
 Sessió inaugural del curs de 1905, 58.
 — de propaganda per a l'«Patronat de Catalunya per a la lluita contra la Tuberculosis», 78.
 Sessió Schumann, per En Frederich Lliurat, 100.
 Vetllada Maria Gay-Ritter, 32.
 — per la Academia Ainaud, 100.
 Visita del senyor E. L. Chavarri, 32.
 — del «Orfeó Catalunya» de Cassà de la Selva, 126.
 Visita de M. Charles Bordes, 182.
 — de Mossèn Vicens Ripollés, 197.

CATALUNYA

BARCELONA

Academia Ainaud, 62, 103.
 Academia Calasancia, 240.
 Academia Granados, 240.
 Aplech Catalanista, 62.
 Associació Cantayres de Catalunya, 129.
 Associació Musical de Barcelona, 11, 60, 80, 127 (Cantatas de Bach, *Christ en el Mont Olivet* de Beethoven), 160, 199, 218 (Concerts Casals).
 Associació Popular Catalanista, 62.
 Associació Wagneriana, 11, 34 (sessions De Greef-Crickboom), 61, 79 (Stefi Geyer), 101, 128, 146, 219, 238.
 Ateneu Barcelonès, 35 (La música a Portugal).
 Cant Gregorià a la Catedral (El), 103.
 Capella de Música de Sant Felip Neri, 12, 63, 82, 104, 130, 147, 161, 183, 201, 220.
 Catalunya Nova, 240.
 Centre Artístich Musical, 37, 80.
 Centre Catòlic de Santa Madrona, 183.
 Centre Excursionista de Catalunya, 219.
 Centre Moral instructiu de Gracia, 183.
 Círcol Artístich, 35 (Concert Vidiella), 62.
 Círcol artístich de Sant Lluch, 129 (Concert Lliurat).
 Círcol Musical Bohemi, 12, 37, 62, 80, 145, 200, 220, 240.
 Concerts Catalonia, 128.
 Concert Gay-Ritter, 35.
 Concerts Horszowsky, 238.
 Concerts Lamoureux, 79.
 Concerts Sauer, 80.
 Concerts varis, 131, 147.
 Concurs de la Festa de la Bellesa, 81.
 Don Quixote de R. Strauss, 103.
 Escola Municipal de Música, 130.
 Iglesia Catedral, 12, 103.
 La missa *Puisque j'ay perdu* de R. de Lassus, 36.
 L'Eco de Catalunya, 81, 131, 146, 161, 240.
 Lira Orfeo, 62.

Novell Planter, 62.
 Orfeó Barcelonès, 61, 220.
 Orfeó Canigó, 12, 219.
 Orfeó de Sans, 37, 61, 161.
 Orfeó Gracienc, 81, 129, 182.
 Orfeó Nova Cathalonia, 103.
 Parroquia de Bethlem, 82.
 Parroquia de Santa Maria del Pi, 82.
 Sala Dessy, 12 (Concert Sala).
 Sala Estela, 129.
 Sala Mercè, 146 (*La Mare de Déu*), 200 (*La mort del Escola*).
 Seminari Conciliar, 82.
 Setmana Santa, 103.
 Societat Coral Euterpe, 102, 146, 161, 182, 199.
 Teatre Català (Romea), 37 (*La nit de l'amor*).
 Teatre del Liceu, 10 (*Tosca*), 33 (*Els Mestres Cantors de Nuremberg*, *Las Joyosas Comares de Windsor*), 59 (*Thais*), 147, 218, 237.
 Teatre de Novetats, 183, 200 (*Zazà*, *Demon*), 240 (P. Kochanski).
 Teatre Eldorado, 102 (*Los Cuentos d'Hoffmann*, *Djamileh*), 129 (*Inès de Castro*).
 Teatre Gran Via, 102 (*I Gati*).
 Teatre Principal, 199 (*El Comte l'Arnau*), 218 (*La Matinada*), 239 (*El miracle del Tallat*, *La Nit de Nadal*).
 Teatre Tivoli, 81 (*Juan Francisco*).
 Un drama l'rich català: *Hesperia*, 37.

Argentona, 183.
 Berga, 162.
 Canet de Mar, 163.
 Cassà de la Selva, 13.
 Ciutadella (Menorca), 83.
 Concurs d'orfeons a Montserrat, 131.
 Gerona, 63, 83, 132, 148, 162, 241.
 Granollers, 63.
 Manresa, 104, 184.
 Mataró, 63, 83, 162.

Olot, 63, 162.
Orfeó de Blanes, 148, 184.
Orfeó Gironí, 132.
Orfeó Vendrellench, 105, 132, 148, 162.
Palafrugell, 184 (Festa de la Bellesa).
Palma de Mallorca, 105.
Pineda, 63.
Prats del Lluçanès, 220.
Reus, 64 (Concert Vidiella).

Sabadell, 13, 220.
Sans, 183.
Sant Feliu de Guíxols, 64, 241.
Santuari de La Gleba, 185.
Tarragona, 83.
Tarrassa, 13, 84, 148, 201, 221.
Valls, 241.
Vendrell, 201 (Concert Casals).
Vich, 105, 163, 241.

CORRESPONDENCIES

Bruxelas, 13, 38, 64, 84, 105, 133, 148, 163, 201, 221, 242.
Londres, 65, 84, 133.

Mèlich, 202.
París, 14, 38, 85, 106, 134, 149, 222, 243.
Valencia, 85.

NOTAS BIBLIOGRAFICAS

Baldensperger (F.). — *César Franck, l'artiste et son œuvre*, 42.
Bertarelli y Cia (A.). — Obras religiosas, 66.
Breitkopf & Härtel. — Obras varias, 18.
— Novas del Establiment musical, 108, 244.
Bridgmann (J.). — Album pera piano. Romansa pera violi y piano, 66.
Carreras y Pujat (F.). — Amor, melodia, 108.
Clop (P. Fr. Eusebio). — *Arte breve do Canto Litúrgico*, 246.
Cogul (Joseph M.). — *Cansons catalanes*, 150.
Conservatorio de Música de Buenos Aires. — *Clasificaciones, Concursos y Conciertos en 1904*, 109.
Coppenrath (Alfred). — *Catàlechs*, 109.
— Obras religiosas publicadas, 135.
Cornelius (Peter). — *Der Barbier von Bagdad*. Overture, 42.
Dobler (Jos.). — Sis motets, 247.
Echegoyen (Teodoro A.). — *Breve método de Canto Gregoriano*, 135.
Edicto y Reglamentos sobre música sagrada promulgados por los Rmos. Prelados de la provincia eclesiástica de Valladolid.
Einstein (Alfred). — *Sobre literatura alemana pera viola de gamba, en los siglos XVI y XVII*, 89.
Eulenburg (Ernst). — Edició de petites partitures, 66.
— Biblioteca popular musical, 67.
Goller (Vincenz). — Ofertoris, Responsori, 247.
Grant (Joaquim). — Obras pera piano, 107.
Habert (Johannes Ev.). — *Missa en honor de Sant Gregori el Gran*, 135.
Houdard (Georges). — *La cantilène romaine*, 224.
Kyriale Romanum, 246.
Kyriale sive ordinarius missæ, 247.
Kohler (Alois). — *Missa pro defunctis*, 247.
Mas y Serracant (D.). — Composicions religioses, 108.
Meurer (Johannes). — *Missa festiva*, 247.
Mitterer (J.). — Obras religiosas, 247.

Montserrat y Ayarbe (F. de). — *Les Estacions*, 19.
Niemann (Watter). — *Musik und Musiker des 19. Jahrhunderts bis zur Gegenwart in 20 farbigen Tafeln dargestellt*, 150.
Olmeda (Frederich). — *Folk-lore de Burgos*, 16.
Otaño (Nemesio). — *Corazón Santo. Himno del Apostolado de la Oración. Jesús en el Pesebre. Villancico*, 224.
Palestrina (Pierluigi da). — Missas a quatre veus, 41, 66.
— *O beata et gloriosa Trinitas*, motet, 66.
Pedrell (Felip). — *Dormi Fili*, cantio cunabula, 108.
— *El Organista Litúrgico Español*, 150.
Poll (Joseph). — *Requiem curt y fácil*, 247.
Procure Générale de Musique Religieuse, 108.
Proetorius (Ernst). — *Die Mensuraltheorie des Franchinus Gafurius und der folgenden Zeit bis zur Mitte des 16. Jahrhunderts*, 107.
Quintas (A.). — *Nuevos ejercicios para piano*, 90.
Rial, Pbre. (J.). — *A Bethlem*, cansoneta, 245.
Ruó, Pbre. (Miquel). — *O salutaris. Goigs en llahor dels Sants Jordi y Narcís*, 67.
Salterio Sacro-Hispano. — Publicació dirigida pel mestre Felip Pedrell, 40.
Sancho Marraco (J.). — *Adoro te devote*, 19.
Santos y Sebastian (Felix de). — *Escuela del trémolo*, 42.
Schneider et Mareschal. — *Schumann, sa vie et ses œuvres, d'après sa correspondance et les documents les plus récents*, 224.
Schwartz (Rudolf). — *Jahrbuch der Musikbibliothek Peters für 1904*, 107.
Schweitzer (Albert). — *J. S. Bach, le musicien poète*, 41.
Suarez Bravo (F.). — *Los Maestros Cantores de Nuremberg*, 41.
Uriarte (Eustoquio de). — *Estética y Crítica Musical*, 18.
Victoria (Thomæ Ludovici). — *Opera omnia ornata a Philippo Pedrell*, 19.

Vittoria (Ludovico). — Missas y Motets, 19.
Wagner (Ricart). — *Els Mestres Cantayres de Nuremberg*. Traducció de X. Viura y J. Pena, 42.

Wagner (Ricart). — *Lohengrin*. Traducció de X. Viura y J. Pena, 246.
Weinberger (K.-Fried). — *Deu Pange Lingua*, 247.

VARIA

Comunicat. 78.
 Conferencias donadas en l'Academia Granados pel mestre En Felip Pedrell, 214, 235.
 Congrés internacional de Cant Gregorià a Strasburg, 55, 135, 143, 173.
 Congrés de Música Sacra a Turin, 176.

«Festa de la Música Catalana»: Any II. Composicions rebudas, 48, 71.
 — Veredict, 91.
 — Repartiment de premis, 118.
 «Festa de la Música Catalana». Any III. Cartell del Concurs de 1906, 216.

NECROLOGIA

Aragó (Joaquim), 70.
 Balart y Sobrerals (Joseph), 22.
 Barbacini (Enrico), 227.
 Bonet Vallverdú (Ramon), 111.
 Bonnin y Martí (Joaquim), 22.
 Brull (Apolinar), 111.
 Casas (Estanislau), 227.
 David (Joan), 167.

Echegoyen (Teodor), 227.
 Galli-Marié, 204.
 Imbert (Hugues), 42.
 Lefebvre (Carolina), 71.
 Moran-Olden (Fanny), 71.
 Tamagno (Francesco), 187.
 Vilar (Joseph Teodor), 227.
 Vives y Farrés (Joseph), 187.

Butlletí mensual del ORFEÓ CATALÀ

EL PENADÈS

BALLS, DANSES Y COMPARSAS POPULARS

(CONTINUACIÓ)

VII

ELS DIABLES

Impropïament es designada ab el nom de *ball de diables* aquesta antiga comparsa, formada per setze personatges, que són: Sant Miquel, un Àngel, Llucifer, sa muller la Diablesa y dotze diables de diferents categories, entre'ls que s'hi comptan un *alférez*, un *porrer*, dos anomenats *Borrón* y dos timbalers. En son fons s'hi endevina la representació pública d'un drama religiós, en castellà, qual argument consisteix en el desterro del Paradís dels àngels que's rebelaren contra'l Suprem Creador y la lluita contra ells sostinguda per l'Àncàngel. Per això no fóra aventurat atribuir son origen a un dels més vulgarisats *autos sacramentales* de l'Edat Mitjeval, que desde molt temps vingué a implantarse per aquí, qui sab com. Las referencias més antigas que s'han trobat datan del segle XVI, y, per lo tant, no cal dir si'l tal drama haurà arribat a nostres dias fet un garbuix, havent vist tantas tramontanas y sigut saccejat per tanta gent inculta. Barrejat ab lo poch que queda d'autèntich, s'hi han anat afegint variats

parlaments, alguns d'ells referintse a fets que res tenen que veure ab el drama, posats y retocats a mida y gust d'ignorats versaires.

Pera mostra vegis la presentació d'un d'ells: «¡Llucifer! — Aquí està'l diable primer. — Del infern ne só vingut — encara no hi ha tres dias. — N'hi havia un foch etern — que no cremavan sinó alzinias. — De notaris y advocats — n'hi havia bonas pilas; — de revedors de blat, — cada dia n'hi fan cap; — de pagès no n'hi ha cap. — Ara farem grossa festa; — tenint cuets bé'n pòdem fer. — Viva la Diablesa — y las banyas de Llucifer.» Altre's assegura que «hi havia'l rey Botella — que encara estava cremant», referintse, sens dubte, a Joseph Bonaparte, odiat al volerlo imposar per rey d'Espanya son germà Napoleon I.

Pera millor ferse càrrech de lo que fou y de com està avuy aquesta comparsa, serà preferible copiar part d'un article del amic y expert folklorista en Mas y Jorner que tracta encertadament l'assumpto: «Llucifer crida: «¿Quién va allá?» Y Sant Miquel el desprecia ab aquesta resposta: «Yo, como Dios, no te quiero preguntar á ti el nombre »patrió el que tienes».

»Llucifer s'indigna més y engega a n'els seus una arenga bèlica, que acaba dihent a n'el primer Borrón: «A tí, primer Borrón, — que hoy te hago »capitán, — que la fuerza de mis tropas — de Miguel »se burlarán: — la parte que te doy, — la parte de

«mi poder, — las escuadras de Miguel — han de morir y tú vencer.»

«A n'el Borrón li puja la mosca al nas, y después del correspondient discursset diu: «Y son poco la noticia — de todas las tropas nuestras. — Fuego al instante presten (dispara una pistola) — siete rayos, siete flechas, — disparados en un tiempo; — son combates sin defensa, — y así quedará vencido Miguel, — y la victoria será nuestra.»

«El Tambor s'impacienta; l'amohinan tanta lengua y tant pochets fets, y precipita'ls aconteixements cridant: «Si tanto mandáis tocar, — que nada de guerra vemos, — á degüello tocaremos — para mejor triunfar. — Los campos de Miguel — son máximas del cielo; — á pesar de Luzbel, — le venceremos luego, — y los ángeles del cielo — tiemblan de terror — cuando tocará la caja — de nuestro infernal tambor.»

«En aquest punt, com no's pot menys, se camina ràpidament cap al desenllàs. Els discursos s'acaban; els protagonistes enrahonan ab més energia, y a las paraulas succeixen las obras. Vegis, si no: (Sant Miquel.) «Eh! Dragón infernal, — que pretendes derribar — el poder del alto Dios, yo tengo — la mano por tí temblar.» (Borrón.) «Como temblar por tí, — aunque tengas el poder del cielo, — yo tengo el poder del infierno: — tu has de temblar por mí.» (Sant Miquel.) «Prueba las armas y verás — el poder del alto Dios; — las escuadras y los dos — presto os rendiréis.» (Llucifer.) «Guerra, guerra, contra valor de guerra, — ahora que Miguel tengo, — el poder del infierno tengo — para echar fuego sobre la tierra.» (Sant Miquel.) «Espíritus infernales, — porque os desengañéis, — á mis pies os postraréis — con el poder del alto Dios, — el patrón de esta villa, — San Félix mártir glorioso, — y la Concepción de María.»

«Tot s'agenollan, menos Borrón y Porrer. Sant Miquel té una cama sobre Llucifer y l'Angel una altra. Aquest, que se n'adona de la desobediencia d'aquells, se las emprèn contra ells ab aquesta imperativa. «Ea, fieras orgullosas, — rebeldes contra Dios, — hendios los pies los dos.» (Borrón y Porrer.) «¿Quién lo manda?» (Angel.) «El todo-poderoso Dios.» (Llucifer.) «¡Fieras, fieras, venid á ayudarme!» (Borrón y Porrer.) «No puedo, mi capitán, que un soldado de Miguel nos tiene cautivados.»

«Y calant el cuet la Diablesa, y tocant els timbals al moment que peta, s'acaba de fer més còmic-tràgic el final del auto del ball de diables. De segur que son autor se proposà provar que, per més gran que sigui l'orgull y osadia del Infern, el Cel el vens sempre.»

La vestimenta dels diables consisteix en trajo de pantalon, brusa abotonada, ab caputxa guarnida ab las corresponents banyas, tot pintat de flamas y animalots infernals, dominanthi'ls reptils; la Diablesa, ab faldillas arrán de tornell, y el Llucifer, ab ampla capa volent designar autoritat; tots ells van provehuts de porras de diverses formas, y el seu dalit es calarhi forsa cuets al cap-d'amunt, que hi revoltan febrosenchs, tot pera fer rotllo y espantar la quitxalla ab el foch continuat. Comparsa hi ha, com la de l'Arbós, que tot calant, de nit, hi fa un joch fantàstic, molt ben ensajat, semblant talment una dansa macabra. L'Arcàngel y l'Angel, ab espasa y escut el primer y banderola y espasa l'altre, se vesteixen com usualment se veu en imatges que'ls representen. En el tom que fan per la vila, y durant el curs de la professó, se donan a conèixer ab el clàssich toch dels timbals, que no paren may ab el següent tètich ritme:

ANTONI INSENSER

(Seguirà)

COOPERACIÓ A LA EDICIÓ VATICANA DELS LLIBRES DE CANT LITÚRGIC

(CONCLUSIÓ)

EPOCA 3.^a

Causas de decadencia y mal entesa reforma

Las causas de decadencia del cant gregorià tenen per origen quatre fets històrics, que cal nomenar.

a) La influencia que sobre d'ell va exercir lo retorn dels Creuats, que ab lo gust per la música oriental, essencialment polifònica, van trobar poch agradosa la senzillesa homòfona del cant gregorià.

b) La traslació dels Papas a Avinyó, els quals hi van habitar per espai de més de setanta anys, y ahont hi van establir la Cort Romana al estil dels prínceps feudals, descuidant las tradicions del cant romà pera donar entrada a capellas formadas de músichs escullits y ahont lo poble fidel no hi podia pendre part.

c) L'aparició del Renaixement y'l gust per las arts profanas y gentilicas.

d) Los trastorns que en la marxa usual de las

iglesias va ocasionar la presentació de la malhaurada reforma protestant.

A n'aquestas causas se n'hi poden afegir d'altras de no menys influencia, que ara no nomeno pera abreviar.

N'hi ha prou ab saber que'l Sagrat Concili de Trento va pensar seriament en la necessitat d'una vera reforma, en qual execució van esser poch afortunats los que la van escometre.

Deixarem las mil peripecias y entrebanchs d'aquest assumpte, per no venir al cas pera arribar a assolir nostra tasca, y sols farem constar que la mal comesa reforma va donar per resultat la aparició de la desgraciada Edició Medicea, la que, trencant tota idea melòdica, va escursar y reformar a son gust y capritxo las escayentas melodias de Sant Gregori.

EPOCA 4.^a

La Restauració

També'ns podriam estendre molt desde'ls comensaments d'aquesta, a principis del passat segle; però sobre tot desde'ls treballs portats a cap per Dom Geranger fins nostres dias, examinant lo camí que ha fet durant els pontificats, principalment de Pius IX y Lleó XIII.

Però hont més va a tindre complement aquesta restauració es baix Pius X, qui en l'espai d'un any, poch més, que seu a la cadira de Sant Gregori, ha dictat y inspirat més de vint documents encoratjant a la prompta y cabal restauració del cant gregorià.

Qui's vulga enterar de tots els detalls d'aquesta li aconsello llegeixi, entre altres, l'estudi complet que sobre la mateixa n'ha fet lo P. Guepin en lo *Boletín de Santo Domingo de Silos* (any VI, Abril de 1904), ja que ell n'es un testimoni presencial de bona part dels fets que'ns refereix.

Conclusió

Ens es precis a nosaltres fixarnos en las quatre èpocas descritas a corre-cuita. L'estudi de la primera'ns comunicarà l'estimació a las melodias gregorianas; lo de la segona, coneixement de las mateixas; lo de la tercera, condol de véurelas desconegudas y maltretas; y lo de la quarta, esfors pera secundar als que a n'ellas dedican sos treballs de restauració.

Arribat a n'aquest punt mon petit estudi, me será fácil posar fi a ma tasca tornant a fer repercutir la *veu d'encoratjament* que he donat en mos principis, recomanant de nou a tots los que's vulguin pendre interès en descobrir algun monument gregorià pera aportar-lo a la Edició Vaticana, que procurin escullir los pertanyents a la segona època, que comprén desde'l segle de Sant Gregori fins al XV a lo més; perquè, com s'ha vist, los que perta-

nyen al XVI, o estaràn més o menys adulterats o truncats per la mal comesa reforma.

Apèndix

Fidel al meu propòsit de buscar monuments gregorianos (que he procurat ab aquest petit esbós d'escrit fos imitat y secundat per mos companys de magisteri en sas respectivas localitats), he compulsat y remenat arxius y bibliotecas, tant privadas com públicas, d'aquesta ciutat de Girona, y, encara que no hagin estat del tot complets mos desitjos ab una nombrosa troballa de dits monuments, tal com me pensava donats mos indicis, donaré compte de dos còdexs, que a sa llunyana antiguitat s'hi ajunta una riquíssima abundor de cants neumàtics litúrgichs.

Comensaré pel que presenta més mostrars d'esser més proper del temps de Sant Gregori.

Es aquest un còdex que's troba en la riquíssima biblioteca de D. Narcís Sàmbola, rich propietari y advocat, qui, ab una amabilitat digna de tota lloansa, y de la que n'hi sigan grans mercès, la ha posat a ma disposició pera que l'estudiés ab deteniment.

Forma un volum (tot en pergami, com tots los escrits d'aquell temps), de 131 folis, o siguin 262 pàginas, a doble columna cada una, d'un *Lectionale*, que va seguint las varias festivitats del reso litúrgich. Té d'altura cada cara 0'33 metres, per 0'25 d'ample, o siguin 0'50 m. las duas juntas. Els trossos litúrgichs gregorianos, especie de responsoris, posats ab notació neumática, sense claus ni ratllas, no són molt abundants en nombre, però sí de molt interès artístich. Entre ells s'hi troban:

1.ª «Audite quid dixerit. Iudicii signum tellus sudore madescet...» Ocupa tres columnas, la meitat poch llegible.

2.ª «Dies sanctificatus illuxit nobis...» Mitja columna; molt clar.

3.ª «Ecce Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, ecce de quo dicebam vobis...» Duas columnas y mitja; molt clar.

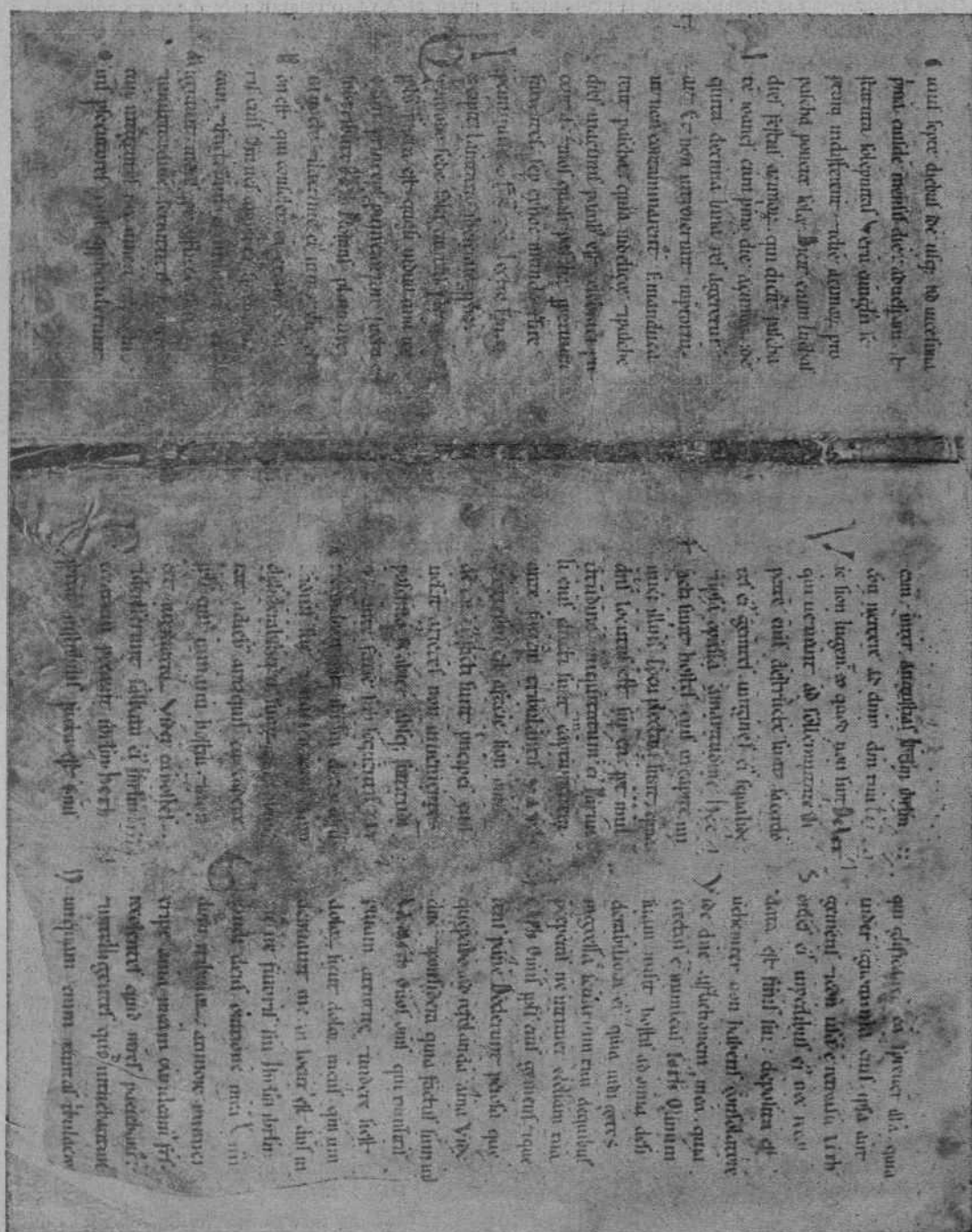
4.^a «... Albus secuntur Agnum. Oculi ejus...» Final d'un tros que's comensa en tres fulls que hi faltan.

5.^a «Dum medium silentium tenerent omnia et nox in suo cursu...» Un quart de columna.

6.^a «Tribus miraculis ornatum diem colimus...» Columna y mitja.

7.^a «Veni hodie ad fontem aquae et oravit D...» Duas columnas ab neumas, quasi inintelligibles.

8.^a «Incipit lamentatio Jeremiae Prophetae» Vegis el gravat que acompanyo y qual comentari'n faré prompte.

9.º In *Parascevem*. «Aleph Quomodo obtexit caligine...» Ocupa una espessa columna.

10.º «Teth, Defixæ sunt in terra...» Fins a Jod.

11.º *Sabbat*. «Quomodo obscuratum est aurum...» Fins a Vau.

12.º «Adest enim festa Paschalia, redemptio nostra.» Una columna.

Aquí quedan enumerats tots els fragments litúrgics d'aquest còdex, però jo sols me pararé ara en lo núm. 8.º

Notis la diferent extensió que tenen aquí las lamentacions de Feria V de la que'ls hi té assenyada'l reso tal com està en els brevaris reformats de nostres temps. Aquí la primera lamentació sols té

de la lletra *Aleph* a la *Daleth*, y en la nostra fins *Vau*. La segona desde *Daleth* fins *Heh*, y la nostra de *Vau* fins a *Jod*. La tercera desde *Heh* fins a *Mem*, faltanthi *Mem* y *Nun*, y la nostra desde *Jod* fins a *Samech*.

Com se pot veure, pera la notació s'emplea més la de punts diacrítics que la de diastemàtics, encara que també la notació diastemàtica hi té passos ben assenyalats, com en lo comensament de la segona columna del gravat. A las paraules *Jerusalem*, *Jerusalem*, del final de la primera lamentació, abans del *Via Sion lugent*. Lo mateix també's pot notar en la enumeració de las lletres com *Daleth*, *He*, *Vau*, *Zain*, *Heh*, *Telh*, etc.

Aquest caràcter diastemàtic se presenta molt més a las clares en los números 2, 3 y 6.

Com que'l còdex objecte de nostre anàlisi no té fetxa y a més li faltan fulls al principi y fi, sols per conjecturas podem deduir la antiguitat del mateix. Es patent que es anterior al segle de Sant Tomàs, perquè pera res s'hi resa del ofici del Santíssim Sagrament. També es cert que no arriba més enllà del IX, perquè'ls punts destacats, y sobre tot la *diastematia*, o sia la colocació dels mateixos a cert espai de distancia, com colocats sobre una pauta imaginària, en lloch d'oferir las formas característiques dels neumas gregorians, se va generalisar al segle X y comensà son ús, a lo més, mitjansant lo segle IX.

Molt bé podria esser aquest monument litúrgich un preuat Hegat de la escola mitjieval francesa y aquitana, que, com hem dit¹, se va extendre pel mitg-dia de Fransa y nord d'Espanya després de la supressió de las liturgias mozàrabs.

Lo segon monument gregorià es altre còdex riquíssim y voluminós de cant litúrgich, tot en pergami també, que posseix l'Arxiu de la Ex-colegiata de Sant Feliu, y que consta de 164 folis ab 328 planas, de 0'26 ms. d'alsada per 0'19 d'amplada, o 0'38 las duas caras juntas. Es un *Responsorial* complet, que dóna tot lo còdex al any litúrgich desde'l Advent fins a l'Ofici de difunts.

Paleogràficament considerat, sembla que se li pot atribuir un segle menys d'existència que al monument anteriorment descrit, ja que, com a n'aquest, li faltan fulls de capsalera y fi de llibre que ho indiquin. La escriptura es més clara y té més tendència a esser de provinensa mozàrabe.

D'aquest monument gregorià'n fa menció Fra Jaume Villanueva en son *Viaje literario a las iglesias de España*², en lo volum que dedica a sa excursió a

Girona, ab las següents paraules: «Se guardan allí (en la iglesia de Sant Feliu) còdexs que mereixen atenció. Tal es un tros d'antifonari manuscrit a principis del segle XII, ab las notas de música semblants a las mozàrabs, sens rastre de claus ni ratllas. Se veu en ell clarament expressat lo que era'l pneuma, perquè en los finals dels responsoris y sas verbetes posa separatament lo cant que's repetia sobre l'última vocal de la paraula, y a més s'observa lo mateix al final de cada versicul de la verbeta o prosa que afegian després del Gloria Patri al R. R. VI y IX.»

Aquí presento la fototipia del reso o ofici del dia de Sant Miquel, ahon se poden examinar totas las observacions aquí fetas y comparar aquest gravat ab lo anteriorment descrit.

Aquest segon còdex, que examinem, presenta una notació més neumàtica al mateix temps que diastemàtica, y això quasi uniformement en tot ell, a diferencia del primer, que tot ell es diacrític, però no sempre diastemàtic. Aquest últim es un verdader arsenal de música ahont hi caben tots los responsoris del salteri del any, los dels Propis (menys lo del Santíssim Sagrament, que tampoch hi consta) y los dels Comuns de tot lo reso litúrgich, que segurament cal tenir en compte pera la Edició Vaticana.

D'altres monuments litúrgichs tinch novas, que s'haurian de trobar en los arxius d'aquesta Santa Catedral, però que segurament haurán desaparegut, o durant lo siti o al any 35 o 68, o qui sab si en un interval de regencia de Maestria, com d'altras obras consta, donchs he registrat minuciosament els dos grans arxius de nostra Santa Basilica, y entre'ls milers de pergamins de totas classes que he compulsat cap n'hi ha que tingui indicis gregorians; lo mateix tinch de dir del arxiu de la Secretaria Capitular.

No obstant això, consta que abans del any 3 de la passada centuria existian encara. En Villanueva diu, en la pàgina 207 de la obra citada¹: «L'Arxiu de la Catedral de Girona conserva més de trenta volums rituals de varis tamanys, edats y objectes». També'l P. D. Mocquereau m'escrivi desde Appuldurcombe: «Nos notes sur Gérone nous disent: Il y a une trentaine de mss. liturgiques aux archives de la Cathedrale». Segurament que ho ha tret del mateix Villanueva, y aquest Villanueva afegeix, en la pàg. 209: «Hi ha una colecció de Kyries, Glorias y Sanctus, propis pera cada festa principal del any, que jo he copiat junt ab moltas prosas, tot manuscrits del segle XI, ab las notas de cant sens claus ni ratllas. Omiteixo també altres curiosi-

¹) Pàgina 257 del primer volum d'aquesta REVISTA MUSICAL CATALANA.

²) Volum XIV, pàgina 141. Biblioteca provincial de Girona, lletra G.

¹) *Viaje literario a las iglesias de España*, volum XII.

consecravit quem novem Romanis mandando pergitur
augustinus. Solus fuit de candidis castis et unigenitus

Sunt agni de igne

Psalmus Davidicus

Angeli est honoratio

Inglorio dum comitatu bellum dei co
cum iudael archangelus et audiret uox nuba
mili impudenter solus honoris et uirtutis
omnipotentis deo et proceris et sanctis

ille magnus qui seculum unumque suum et facit

sum no celum et iudael archangelus et audiret uox nuba

Sunt agni de igne deo et proceris et sanctis

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

Sunt agni de igne deo et proceris et sanctis

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

et iudael archangelus et audiret uox nuba

tats¹⁾. Llástima que no's puguin trobar aquests monuments gregorians aquí nomenats. Buscaré més, no obstant.

A. M. D. G.

MIQUEL RUÉ, PBRE.

Mestre de Capella de Girona

LA «VIRTUOSITAT»

Parlo del *virtuós* tal com l'entén el públich, no tal com l'hauria d'entendre. Molts cops els públichs sense educació artística (y a vegades els que'n tenen y tot) se deixan arrossegar per las enganyosas apariencias d'un art fals y xorch que arriba a prostituir el gust més refinat. Es quan aquest públich dóna més importància al treball mecànic del executant que al treball artístich, que això arriba. Supeditat el sentiment a la habilitat, l'auditori sols busca *entusiasmarse*, ja que no pot *emocionarse*; sols preté *admirar*, ja que no pot *sentir*... Li plauen las coloraines, el corprén la faramalla, lo virolat li agrada... Si no sent l'home-artista, veu, en cambi, l'home-màquina... D'això n'ha vingut lo que més mal ha fet a la música: el *virtuós*.

Generalment no's califica pas de *virtuós* al que, dotat de talent pera exercir las bellas arts, y ab particularitat pera la interpretació de l'obra musical, arriba al màxim grau d'intensitat en la sincera interpretació dels sentiments que cobeja l'obra artística. (Tot lo més ho entén aixís la crítica, puig el públich ho entén bé massa d'altra manera. Aixís m'ho diu la forrolla que per tot arreu fa'l *virtuós*.) Si fos aixís (prou que hauria d'esserho), jo fora'l primer en cantar l'excelencia de la *virtuositat*. En aquest cas, *virtuós* (lo mateix que artista, en l'accepció més ampla de la paraula, no en la que abusivament s'aplica, y d'una manera, per mi, irrisoria) podria acceptarse com l'expressió d'un temperament lo més fonament enamorat de la bellesa, que'ns fa sentir en la plenitud de la seva força l'idea que del creador ha sabut arrancar del pentàgrama, amararse d'ella, fondres en ella mateixa y exteriorisarla ab la més esclatant veritat...

1) Lo viatge literari lo va fer Fra Jaume Villanneva, dominich, entre'ls anys 1803 y 1814, y son germà, el Rvnt. Joaquim Llorens Villanueva, va esser comissionat pel Rey pera que des a la impremta'l treball de Fra Jaume, que morí a Londres al any 1824. Consti, donchs, que al any 3 del segle XIX existian encara aquests monuments gregorians que ara no's troban.

Més, quan se dóna'l nom de *virtuós*, no es pas en aquest sentit: *virtuós*, pera'l públich, vol dir: persona que en l'exercici de las bellas arts fa ús (y abús) de tots els procediments que més fàcilment enlluernan a las masses no iniciadas en art, y en particular en l'interpretació de l'obra musical; que, coneixedor de tots els secrets del tecnicisme del seu instrument, arriba fàcilment a encisar a tot un públich... badoch, ab una dicció assombrosa, tècnicament considerada, però sense un esquitx de sentiment en lloch, sense que son treball, per portentós que sigui, tingui res que veure ab el verdader art... Cal, donchs, combatre a sanch y a foch l'intrusió del *virtuós*; cal procurar la completa desaparició de l'especie: l'art, el verdader art, ho reclama.

El *virtuós* es l'home-màquina. Al fer ús de manera tant assombrosa del mecanisme del seu instrument, que coneix a fons, sols me manifesta una llarga pràctica d'habilitats que jo no tinch cap interès en conèixer y que desde'l primer moment ja li concedeixo... y res mes. Mancat tot son treball de sentiment artístich, no'm diu res, no'm fa sentir res... No enlayra'l meu esperit a las sublimes regions de l'art, hont tant sols poden gaudirse'ls dolsos efectes de la fruició artística. Tot lo més que'm produeix es admiració per son prodigiós mecanisme. Y encara no pas durable. Sa agilitat de dits, vertiginosa, sa acrobàtica execució, acaban per cansarme, per llensarme en un aplanament enguniós...

El *virtuós* no preté fer sentir l'obra que executa: sols vol que'l *sentin* a n'ell. Per xò busca per repertori las obras en que pot lluirhi, no son temperament d'artista, difícil de manifestar per qui la naturalesa no l'ha convenientment dotat, però que es lo principal, sinó son habilitós mecanisme, que es lo secundari, però que serveix a la perfecció pera enganyar a públichs mancats d'educació artística. Quatre notas ben fàcils de donar pel mecanisme del instrument, però difícils d'interpretar ab el sentiment que's requereixen, no ho he sentit may d'un verdader *virtuós*: tot lo que no porta en sí dificultats de mecanisme, el *virtuós* ho desprecia: ell no preté emocionar: sols busca deixar admirat, *épater*.

Més que la calitat de las notas que fa produir a son instrument, el *virtuós* ne prefereix la quantitat; com els fabricants d'automòbils procuran de totas passadas lograr batre 'l *record* de la velocitat ab sos models, el bon *virtuós* no para d'exercitarse pera donar cada cop ab més velocitat els passos més difícils de las sevas pessas de *grand solo*. Aquesta es la aspiració més gran de tot bon *virtuós*. Pera lograr això, fins se corretteixen partituras, se modifiquen compassos, se cambian moviments... Què hi fa que

s'espatllin las obras? No es primer que tot la personalitat del *virtuós*? Es precis abans de tot poder exhibir las personals habilitats, encara que's dongui bofetadas ab el sentiment d'art.

Si'l *virtuós* es un tenor, resulta pitjor encara: las notas de pit menudejan (encara que no sigan a la partitura) y els calderons y tota la faramalla d'èxit segur, d'efecte indubtable, si l'autor no'ls ha escrit llegeixis si no ha sigut prou *virtuós*), no se'n descuida'l tenor. Els exercicis musicals-gimnàstichs són el verdader terreny del bon *virtuós*, que no deixa passar may l'oportunitat pera lluirshi; y si l'oportunitat no hi es... l'inventa, vingui o no a tom, mentres logri l'aplaudiment inconscient d'un públich ignorant.

Assistir a una sessió de *virtuós* es assistir a una funció de circ eqüestre: no trobo diferencia entre'ls aplaudiments que l'entusiasme arrenca del públich premiant l'èxit del perillós exercici del gimnasta, ab els que'l públich tributa al *virtuós* després d'un enfarfeg de notes donadas en carrera vertiginosa...

Es precis distingir: l'artista-executant sols preté exteriorisar els sentiments que's remouen en l'obra d'art que interpreta, entregantse en tot a ella mateixa; l'executant-*virtuós*, tal com l'entén el públich, anula l'obra artística en profit de sa propia personalitat.

L'artista es sacerdot de la bellesa: el *virtuós* es mercader d'art.

JOAN B. ESPADALER

CONCERTS

CANSONS DE NA NARCISA FREIXAS.—HIVERN, D'EN MAS Y SERRACANT.—CAPTANT, D'EN NICOLAU.

En el mes passat, dos foren els que donà nostra entitat dintre l'interval d'una setmana, en el teatre de Novetats. El primer, que fou dedicat a nostres estimats socis protectors, se celebrà al matí del dia 18, y el segon, que fou públich, a la nit del 23.

A nostres socis, com de costum, se'ls donà las primicias d'execució d'algunes obras que no solament eran noves en el repertori, sinó que eran també estrenos. Aquestas obras, totes pera veus mixtas, eran la *Cansó del Trovador y Decandiment*, de Na Narcisa Freixas; *Hivern*, de Mas y Serra-

cant, y *Captant*, de Nicolau. Completavan el programa l'*Adoro te devote* y *Cansó dels Segadors*, de Sancho Marraco, y *Christus factus est*, de Mas y Serracant, en la primera part; *Rosa del Folló*, *La Sirena* y *Fum, fum, fum*, cançons populars sense armonisació, del recull d'en Joaquim Pecanins; *Los Estudiantes de Tolosa*, d'Alfonso, y *Montanyas regaladas*, de Sancho Marraco, en la tercera. Lo *Cant de la Senyera* y *Els Segadors*, com de costum, enquadran el programa. En el concert públich del dia 23 se repetí'l mateix programa, ab la adició d'*El Noy de la Mare*, de Nicolau, en la tercera part. La concurrencia en el primer concert era a vessar; en el segon, sense esser tant nombrosa com en el primer, se pot dir que la sala era plena.

Las composicions que nò eran noves havian sigut premiadas y cantadas en la «Festa de la Música Catalana», y foren rebudas ab el mateix agrado y entusiasme que'l dia de dita festa, haventse repetit la *Cansó dels Segadors*, las *Montanyas regaladas* y'l *Fum, fum, fum*. Las composicions noves tingueren un gros èxit, havent sigut ovacionats els autors.

Las duas composicions de la senyora Freixas són duas senzillas melodias pera veus blanques, presentadas sense cap pretenció sobre un fondo armònic a boca-closa de veus d'home. Més aquestas melodias són ben sentidas y portan exquisida aroma d'ingenuitat y distinció, lo qual no es poch mèrit, ja que no són pocas las cançons modernes que volen tenir l'ayre popular y sols ne portan un flayre passat, de flor mística que es cosí germà del genre cursi passat de moda (no del tot, desgraciadament) de nostres salons. Una mica d'amaniment o de desenrotllament, y aquestas melodias de la senyora Freixas podrian créixer a composicions de gran vlua.

Hivern es un chor que honra a son autor; té armonisació sòlida y ideas hermosas, las veus estàn tractadas com de mà del distingit mestre de capella de Sant Pere. Las duas primeras estrofas de la poesia d'en Matheu estàn tractadas musicalment ab una sobrietat y manera clàssica ben hermosa; la tercera estrofa, ab un *solo* de tirat popular, que resol en un 6/8 de caràcter animat y modern que s'uneix ab atrayent vehemencia ab la tornada clara y vibrant que alterna ab cada estrofa, y que, amplificada, acaba brillantment la composició, donant compte de lo que diu el poeta:

Lo vi es calor,
beguem,
beguem, y del amor
l'escalf renovarem.

Lo que potser li falta a la composició d'en Mas es una mica més d'unitat d'estil; aquella unitat

que's troba en son hermosíssim *Christus factus est*. Es clar que en l'*Hivern* se troba un dualisme en la poesia que naturalment ha preocupat al músich, y que ha influït en aquesta diversitat de manera que trobem en la música de las diferentes estrofas. Això nos ho fa dir nostre desitj d'imparcialitat, que en Mas no necessita que se'l tracti com a un principiant. De totas maneres, las qualitats que avaloran l'*Hivern* són de las que fan prou pes pera que una obra siga molt considerada; y aixís ho reconegué'l públich ab la gran ovació que tributà al autor.

Del *Captant* ne voldria dir moltes cosas, però potser valdria més no dirne res. Es tant hermós, la bellesa hi es tant sincera! Segurament que allò deu estar molt bé per ferosos venir las llàgrimas als ulls tant sovint, per durar un quart d'hora, y quan s'ha acabat semblar que fa cinch minuts que comensa, perquè a n'algun chorista se li posi un nus a la gola y s'hagi d'aguantar el plor. N'hi ha que diuen que en Nicolau progressa, que en cada obra va més enllà: no ho creyeu: tot això ja ho portava a dins fa temps: es una ànima d'un gran artista, y aquestas són d'una mena que no creixen. Lo que es que devegades no troban lo que necessitan pera produhir fruyts lligitims. Ell trobà la cansó popular, y mireu si n'ha fet de cosas bonicas. Y ha trobat poesias que li han escaigut; però quasi bé en totas hi ha sentit amplificacions; perquè ell es d'aquells que s'hauria de fer la lletra. O, si no, mireu, en *La Mort del Escolà* hi va afegir aquell *Y dins la cel entrà*, que completa tant hermosament el poema; en *La Mare de Déu* no hi afegí res de lletra, però hi va posar las veus dels noys somniant la cansó de la mare, y que últimament la cantan tant divinament bressats per la modalitat major; en el *Divendres Sant* se va compondre tot un quadro de Setmana Santa ab text català y llatí, evocant impressions y suaus recorts que covava desde sa infantesa, aquella barreja d'incens y farigola; y en totas sas obras hi troba una amplificació propia, un reflexe de cosas que li rondan per dins; en *El Noy de la Mare* a cada estrofa hi trobareu un sentit especial: ara'l ritme se gronxa dolsament ab escalforeta de mare, ara brutalment ab bojeria de mare; després hi juga ab tonalitats idíllicas ab timbres primis y riallers, com si'l Noy fes ball-manetas, saltant sobre la falda amorosa; després el pressentiment del Sacrifici s'hi sent crudelment; adormint, per últim, aquell ritme persistent en una calma adolorida.

En el *Captant* també n'hi ha fet de las sevas: ha repetit vuyt versos que al principi diu la Verge aconsolant a Sant Joseph de la tristesa que sent al tornar a casa sense un broch, sense poder donar pa

al infant Jesús; la repetició d'aquests versos en boca del Sant Patriarca aconsolant a la Verge Mare quan pert las esperansas de poder alimentar al filllet, es una troballa que en el punt culminant de la composició permet al compositor reunir en un feix armònic els principals motius que'ns han anat infiltrant successivament totas aquellas delicadesas de sentiment. Els dos mateixos versos finals, que no són res més que una repetició ab inversió de concepte dels dos que comensan el poemeta, són afegits pel mestre, y qui ho hagi sentit pot dir el coronament esplèndit que'n resulta, l'aixamplament de cor que produeix, quina síntesis més gràfica y popular no es del sentiment d'humanitat, de caritat que traspua en tota la obra. Mireu si es ben sentit y si es justa la troballa, que molts, al sentir aquest final en els concerts, se pensaven qui sab quin enginy de compositor hi havia, qui sab quina tècnica... Donchs es el mateix unís del comensament, tristoy allavors per las tristors que venian, esplèndit en el resum final, aclamat per tot el chor, que solament ompla armònicament la cadensa final! No pot esser més sobri, y molts, que no havian pas pogut, ab una sola audició, gosar ab totas las bellesas de la obra, esclataren en aplaudiments. Aquestas modificacions y afegiduras al text no's cregui fossin fetas sense consultar al poeta. Mossèn Cinto, el poeta predilecte d'en Nicolau, las aprovava desseguida aquestas modificacions, encara que de vegades no vegés clara, de moment, la transcendencia que hi donava'l músich; però al sentir el *Captant* tocat al piano pel mestre, qui al mateix temps li cantava la lletra ab sa veu de setze peus, la cara del gran poeta prengué una expressió forta, els ulls se li animaren extranyament: seria la expressió de quan la inspiració li dictava sos admirables versos. Pobre Mossèn Cinto! Si l'hagués pogut sentir tal com estava escrit el seu *Captant*! Ell deya a n'en Nicolau, després de sentirli: «Això, això es fer Evangeli!»

Y realment la tendresa que respira tota la composició es d'una amorositat tota evangèlica. El mestre no ha fet res ab tant amor, ab estat tant vibrant. En el *Captant* hi ha posat motius que li portan recorts de sa mare y de son pare; ab la cansó de *La Mare de Déu* ha fet cantar a la Verge y a Sant Joseph, y la melodia s'aixampla emocionant y s'abrassa hermosament ab la del *Cant dels Aucells*; el motiu del plany del Jesuset es una cayguda de semi-tò que li va esser sugerit per la tonada tradicional del *passio* que's canta en totas las iglesias de Catalunya per la Setmana Santa. La inspiradíssima frase ab que la Verge demana l'almoyneta pel seu Fill es suggerida també per la mateixa vella tonada. Aquests motius eran dolsos recorts d'in-

fantasia que en aquesta obra s'han expandit en obra personal, vessanta d'emoció.

Els tres motius citats són els que porten la gran emoció del drama: la angúnia dels amorosos pares, el plany del diví Infant; y, aixís, després de haverse presentat successivament y ab tendresa creixent, s'abrassen ab un esplay de dolorosa resignació en el punt culminant del poema, ab una intensitat d'expressió suprema.

Més la melodia brota rica y variada en tota la obra, ara de tirat popular en la part narrativa del comensament y del final, en la deliciosa frase dels àngels dihent als pares del Jesuït:

Per què no ho diheu
que vostre Fill es Fill de Déu?

quin candor, verdaderament verdagueria, té una ingenuïtat d'infantó que cor-pren, ara cromàtica y moderna, d'expressió punyenta, en las estrofes que descriuen el trist romiatge d'aquella divina pobresa. Y tot això està vestit, lligat y desenrotllat ab un art insuperable; las parts vocals totes, cantan sempre solfa viva, que porta expressió intensa; la massa armònica agafa cambiants de llum de variats y exquisits efectes, ab modulacions que sorprenen y enterneixen; els timbres se lligan y's fonen ab amorositat o's redressan enèrgichs en imprecacions a l'ingratitude dels homes; y devegades se responen y contrastan els de las veus varonils ab els de las veus blanques, quan aquestas diuen allò tant hermós de

— Per amor de Déu,
una almoyneta pel Fill meu! —

Y aquelles responen ab aquells accents panyents de «Pobre Maria, pobre Mare»; devegades se destrian y s'apriman, y unas poquetes veus nos enterneixen ab delicadesas armòniques exquisidas. En el final del drama, quan el poeta anuncia la fi d'aquelles engúnies, en aquell vers «més l'ha sentida l'Etern Pare», es el timbre fresch ignocent de las veus dels noys que inician els acords, que, completats desseguida per tota la massa choral, nos tornan a la tonada narrativa del comensament pera acabar sobria y triomfalment ab el mateix unís que inicia la composició, ab el

L'Infant Jesús demana pa
y Sant Joseph ja li'n pot dar.

El *Caplant* es, donchs, segons nostre criteri, una obra capdal, no solament de la nostra moderna literatura musical, sinó també de tota la literatura musical moderna europea. Ella pot aguantar comparansa ab l'art més noble y enlayrat que avuy se produheix, y ab tota comparació quedarà com obra

singular d'inspiració personal y de característica de fesomia catalana, donant fe de nostre renaixement en l'art dels sons. Ella té la sinceritat, la sobrietat y la solidesa, qualitats inherents a totes las obras intelectuals y capdals del art català de tots els temps. Es veritat que totes las qualitats del *Caplant* se troban ja en els chors anteriorment coneguts del mestre (encara que'l *Caplant* es de composició més antiga que alguns d'ells), més en aquest aquelles qualitats han agafat un relleu excels, perquè'l compositor may havia trobat cap text que'l fes vibrar tant intensament.

Potser algú trobarà exagerat nostre criteri y pensarà que en part es fill de la estimació que tenim al mestre. No sabriam pas què dirlos. Solament havem de recalcar que havem parlat ab tota sinceritat y convicció.

El *Caplant*, en el primer concert sortí ab gran emoció, però no pas ab tota la seguretat que requereixen totes aquelles dificultats que s'hi troban; en el segon concert anà molt més segur, més la emoció no fou tant sincera. Un dia o altre'l cantarem bé, si Déu ho vol.

LL. M.

BARCELONA

Gran Teatre del Liceu.—Las representacions de la *Damnació de Faust*, sense presentar un conjunt mellor que'l que obtingueren la temporada passada, han mantingut encara viu l'interès del públich y han proporcionat a la empresa molt bonas entradas durant las festas de Nadal y Cap-d'any. En son desemenyo s'hi lluhiren principalment el senyor Sammarco, mellor cantant que bon actor, y la senyora Ferraris, quin timbre de veu es dels més simpàtics. El senyor Innocenti va fer un discret Faust, y a ben segur que, d'haver dirigit l'obra una batuta més entesa, la soperba partitura de Berlioz hauria guanyat forsa més en son efecte total. En las darreras representacions substituí al senyor Sammarco en la part de Mefistófil lo senyor Seveilhac, artista conciençios com pochs ne corren.

Malgrat la freda acullida que obtingué anys endarrera en el mateix Liceu *La Tosca*, de Puccini, aquesta obra, que la crítica imparcial no serà may prou severa en condemnar, ha sigut novament representada en nostre primer teatre lirich. Després del llibre (un model de *dramon* pera'l Paralelo),

brutal y repulsiu y ple de contrasentits, de quin deuria protestar tota persona culta y de bon gust, què direm de la música, si tal nom pot aplicarse a lo que sona la orquesta durant la major part de la acció? Descomptant un parell de pàgines calcadas sobre las precedents partituras del mateix autor, ¿pot haverhi res més buyt, superficial y artificios de quant s'ha escrit fins avuy ab pretencions seriosas? Davant del renaixement que s'opera a Italia en las demés brancas del art y en la mateixa música religiosa y de concert, quin trist paper representa son drama líric no comptant ab altre capdevanter que l'esmentat compositor, patrocinat per la casa editorial més forta d'aquella terra!

El desempenyo de la *Tosca*, encarregat a artistes de primer ordre, baix la direcció del mestre Brunetto, fou brillantíssim, y aixís se comprén que'l públich, que no tenia més orelles que pels cantants, oblidés l'obra pera festejar com se mereixia'l treball superior d'aquells, que eran la Carelli, en Bassi y en Sammarco.

Sentida després de la *Tosca*, la partitura de Boito *Mejstofele* se remonta a una alsada envejable, malgrat las sevas desigualtats. Y es que l'obra de Boito està feta ab una consciencia artística de las més honoradas: si'l temperament musical hi falta, en cambi s'hi troba la sensibilitat completa d'un poeta. La Carelli va fer una *Marguerita* superior, secundantla molt bé'l baix Didur, que's presentava per primera volta en aquell escenari, logrant una acullida de las més entusiastas. El tenor Bassi, en cambi, no estigué de molt tant encertat com en l'òpera de Puccini. La direcció general, baix la batuta del mestre Barone, no deixà res que desitjar.

La hermosa y delicada producció d'Humperdinck, *Hansel y Grete*, ens ha revifat ab una halepada d'art pur. La flayra que de sos motius populars se desprén, la claretat y senzillesa de son desenrotllament, ab aquell teixit orquestal sempre interessant, satisfà per complet, omplint de goig l'esperit. La interpretació, a càrrech de las senyoras Ferraris, Menotti y Lucaceska y senyor Baldassari, fou bastant acceptable, mereixent esser cridats dits artistes a la escena al final dels actes junt ab el mestre Ribera, que dirigí l'obra ab molt acert. En un dels intermedis executà la orquesta, baix la propia direcció del senyor Ribera, la overtura del *Barco Fantasma*, de Wagner, y la *suíte* de Bizet, *Jochs d'infants*, que alcansaren un relleu notable.

Segueixen ab gran activitat els ensajos dels *Mejstres Cantors de Nuremberg* y las *Joyosas Comares de Windsor*, de Nicolai.

Associació Wagneriana. — Apart de las sessions dedicadas al estudi analítich de la partitura d'*Els*

Mejstres Cantors, en el transcurs del mes de Desembre s'han celebrat en la Wagneriana tres audicions musicals que han ofert un interès tot especial. La primera d'ellas, encomanada al jove pianista senyor Via, reuní a un auditori devot, que escoltà ab complacencia ben marcada lo triat programa de la nit. Mozart, Beethoven, C. Franck, Grieg, Granados, Mendelssohn y Chopin trobaren en el senyor Via un fidel intèrprete que sapigué transmetre al seu auditori las exquisitats d'un art dels més íntims y sincers. Si bé'l mecanisme deixa que desitjar algunas vegadas, aixís com l'ús del pedal, hi ha, en cambi, delicat sentiment, y, sobre tot, intenció, positives qualitats que no sempre's troban en la munió de pianistas que corren per aquests mons.

El senyor Mas y Serracant, en excelent armónista, acompanyà el *Preludi, fuga y variació* pera piano y armonium, de César Franck, l'obra més fluixa que recordem haver sentit del mateix autor.

Las otras duas audicions tingueren per objecte donar a conèixer diferents obras del director artístich de l'Associació, senyor Domenech Espanyol. La més important fou un quartet pera instruments de corda, obra estimable per sa sòlida construcció malgrat la influencia que s'hi nota de las obras similars de Haydn y Beethoven. Per son lògich desenrotllament s'imposa'l primer temps, encara que la personalitat se troba més marcada en l'*Andante molto sostenuto*. El tercer temps (*Tempo vivo di minuetto*) agradà molt per sa gracia y frescor, y l'*Allegro* final, ab son motiu joganer, refermà la bona impressió que desde son comensament havia causat el quartet. En las melodias pera cant y piano s'hi nota cert desequilibri entre las paraulas y'l ritme melòdich, però en son conjunt l'obra musical resulta forsa espontània. Entre las més aplaudidas, recordem *La Nina de gel*, *Soletat* y *Hora de consol*, aquesta darrera la més perfecta, en nostre concepte. El tenor senyor Bosch cantà las referidas melodias ab veu vibrant y ab expressió ajustada, lo que li valgué aplaudiments sorollosos que compartí ab l'autor.

El senyor Domenech Espanyol, junt ab els senyors Munner y Dini, nos feu sentir, además, algunas transcripcions pera trio del *Parsifal*, *Els Mejstres Cantors* y *Tristan y Isolda*, fetas ab coneixement cabal y ab trassa experta, encara que l'efecte produhit no fos sempre'l desitjat. A estonas la il·lusió es perfecta, y en aquest cas se troba'l *Desvari de Tristan*, executat, además, pels esmentats artistes ab forsa tensió dramàtica y ab un ajust difícil de superar.

Associació Musical de Barcelona. — El concert tercer del cicle Schumann se celebrà en el mateix

local de l'Associació'l 19 del passat Desembre, executantse'ls quartets pera instruments d'arch (obra 41, núms. 1 y 2) y'l trio (op. 80) pera piano, violi y violoncel.

Sos intérpretes, senyors Còdol, López Naguil, López Casals, Ribas y Rabentós, foren premiats ab seguits aplaudiments per lo acabat de son treball.

L'inspirat y hermós trio, aixís com el genial quartet (op. 41, núm. 1), feren la delícia dels concurrents, que saborejaren sas bellas ab senyalada fruició.

Círcol Musical Bohemi. — El dia 27 del mes passat donà aquesta societat son concert núm. 4 de la quarta serie, executantse la coneguda *Serenata* de Mozart, l'*Andante con moto* de Boely, aplaudit ja en l'anterior concert, una *Tarantelle* de Saint-Saëns, pera flauta, clarinet y piano, y'l *Capritxo* pera orquesta del mestre Giró, compost de tres temps. En obsequi al Círcol, el referit mestre dirigí la seva obra, que agradà moltíssim. La valiosa tècnica del senyor Giró se manifesta sencera en son *Capritxo*. A vivas instancias del auditori fou repetit l'*Allegretto giocoso*.

Sala Dessy. — La nit del 30 de Desembre del any que acaba de finir tingué lloch en la Sala Dessy un concert de violoncel que fou una delitosa sorpresa. Se tractava de la presentació en públich, per primera volta, d'un infant-prodigi, d'una precocitat musical. La perspectiva no era temptadora, perquè, jse n'ha abusat tant dels infants-prodigiosos, en lo que respecta a música sobre tot! Més aquesta volta no hi hagué decepció. No's tractava d'una d'aquelles criatures de las que, ab una gran dosis de bona voluntat y desitj de complaire, s'en pot dir que prometen. El nen Antoni Sala, en els onze anys d'edat, no tant sols promet, sinó que paga, y ab tota religiositat.

El programa era'l següent: *Allegro appassionato*, Saint-Saëns; *Warum?*, Poper; *Sonata*, Porpora; *Sonata III*, Beethoven; *Cygue*, Saint-Saëns; *Concertstück*, Goltermann. L'acompanyament de piano, a càrrech d'en Carles G. Vidiella y del mestre del nen Antoni Sala, en Joseph Soler.

L'execució fou excelent, tant per lo que toca a la tècnica, com a la dicció expressiva, qualitat raríssima aquesta darrera en els petits executants.

Que segueixi'l nen Sala pel camí emprés sots lo guiatge del seu mestre senyor Soler, y li augurem a no trigar un lloch preeminent entre'ls concertistas de violoncel.

Iglesia Catedral. — A causa de las disposicions dictadas pel Papa Pius X sobre la música religiosa,

aquest Nadal passat no s'ha cantat a la Catedral la popular missa pastoral d'en Vilanova, executantse en son lloch la missa *Pontificalis* del mestre Perosi.

Durant l'ofertori de la missa l'organista de la Catedral se desfogà ab una pessa o, creyem millor, improvisació, d'una mesquinesa impropia pera tal diada. En una de nostras últimas notas bibliogràfiques senyalavam precisament l'aparició del important recull d'obras de Bach pera ús dels organistas catòlics. La riquesa de temas y els soperbs desenrotllaments de las pessas que enclouen aquells volums, quant contrastan ab els rutinaris recursos de que's valen la majoria de nostres organistas! Tardarem molt temps a sentir las en las iglesias de Barcelona aquellas sobiranas creacions orgánicas?

Orfeo Canigó. — La nit del 1.er de Janer, en el local del «Ateneu Obrer del Districte segon», donà l'«Orfeo Canigó» un concert, executant el següent programa:

Primera part: *La Verema*, Lassus; *Choral*, op. 49, Bach; *La Filadora*, Lapeyra; *Retreta*, Rillé; *Lo Pardal*, Mas y Serracant.

Segona part: *O quam Gloriosum*, Victoria; *La Filla del Marxant*, Gelambi; *Ave Maria*, Victoria; *Choral*, op. 47, Bach; *La complanta de la Lluna* (1.ª audició), Piqué y Salvat.

Tercera part: *Deus Tuorum militum*, choral fugat, Piqué y Salvat; *Sant Ramon*, Morera; *Tannhauser*, Wagner; *Montanyas del Canigó*, Mas y Serracant; *Els Segadors*, Morera.

A prechs de la concurrencia tingueren de repetir-se varias composicions, entre ellas *La Complanta de la Lluna*, original d'en F. Piqué y Salvat, director del «Orfeo Canigó», qui fou molt festejat tant per las obras de sa composició com per la direcció del concert.

Capella de Música de Sant Felip Neri. — El dia 4 de Desembre se celebrà a l'iglesia del Seminari la festa de l'Immaculada, cantant aquesta Capella la Missa del *Papa Marcello*, de Palestrina, l'*Ave Maria*, de Victoria, y *Te-Deum*, de Comella.

El dia 5 tingueren lloch a la parroquia de Betlem els funerals pera l'ànima d'en Eusebi Macià y Pujol (A. C. S.), cantanthi també la Capella lo *Requiem* a quatre veus de Victoria, y durant las missas, alguns *Responsoris* de Palestrina y Victoria y varias *Cansons Espirituals* de Bordes y Millet.

El dia 8 la Comunitat del Real Monastir de Pedralbes celebrà ab tota solemnitat la Festa de l'Immaculada Concepció, en la que aquesta Capella interpretà la gran missa a sis veus de Palestrina, dita del *Papa Marcello*, y durant l'Ofertori, *Caligaverunt oculi mei*, de Victoria; *Te-Deum*, de Comella;

y en acabat la cerimònia de la benedicció d'una nova campana se cantà la *Salve Regina* de Bordes.

El dia 9, a las quatre de la tarda, tingué lloch a l'iglesia del Pi una vetllada literaria musical pera solemnizar el quinquagèsim aniversari de la proclamació del Dogma de la Immaculada; la Capella de música, augmentada ab la secció de senyoretas de l'ORFEÓ CATALÀ, y baix la direcció del mestre Millet, cantà *Lo Noy de la Mare*, de Nicolau; *O magnum misterium*, de Victoria; *La Mare de Déu*, de Nicolau, y *Credo* de la Missa del Papa Marcello, de Palestrina, acabant ab los *Goigs de la Immaculada*, de Millet, que's cantaren per primera vegada ab lletra catalana de J. M.ª Mas y Casanovas.

El dia 11, els Fills de Maria també celebraren la Festa de la Verge Puríssima a l'iglesia de Sant Felip Neri, cantant la Capella algunes *Cansons espirituals* durant la missa de Comunió, y a las deu la Missa *O quam gloriosum* de Victoria, y *Adeste fideles* al Ofertori. Per últim, a las cinch del matí del dia de Nadal, los Reverents PP. del Oratori de Sant Felip Neri celebraren la Missa anomenada del Gall, cantant la Capella la missa *O quam gloriosum*, y varis motets y cansons durant la Sagrada Comunió.

Cassà de la Selva.—L'«Orfeó Catalunya», que ab tant acert dirigeix el Rynt. mossèn Garcia, va estrenar el dia de la Puríssima la missa de Victoria *O quam gloriosum*, cantada per las seccions d'homes y noys. Aquesta obra obtingué una interpretació molt perfecta.

El mateix Orfeó va ferse sentir pochs dies després a Girona, en una vetllada, cantant triadas pessas del seu repertori, que li valgueren un bon èxit.

Sabadell.—Està en vias de constitució en aquesta ciutat un Orfeó, que, a jutjar per l'entusiasme que ha despertat la iniciativa, podrà anar ben endavant, puig comptarà ab valiosos elements.

Regit encara per una Comissió organitzadora, comensà a formarse la secció d'homes baix la direcció del distingit mestre En Joseph Planas y Argemí, havent aquesta debutat el dia de la Puríssima, cantant en la parroquia de Sant Feliu d'aquesta ciutat la missa *Davidica*, de Perosi, que tornà a cantar el diumenge següent en la parroquia de Junqueras de la mateixa ciutat.

Ab tota activitat s'estàn organisant las seccions de senyoretas y noys, que dirigirà la distingida senyoreta Na Teresa Argemí, professora del Conservatori del Liceu, y l'aventatjat jove en Cebrià Cabané, qui desempenyarà'l càrrech de sub-director de l'Orfeó.

Ja es hora de que la industriosa ciutat de Sa-

badell pugui comptar ab una institució tant necessaria pera la cultura de nostra terra, la que podrà facilitar en gran manera a las parroquias el compliment del *Motu proprio* de S. S. Pius X, puig l'Orfeó de Sabadell dedicarà atenció preferent a la música polifònica.

Tarrassa.—El primer dia de l'any la secció choral de l'«Agrupació Regionalista», ab son conjunt de senyoretas, homes y noys, baix la direcció del mestre En Joan Llongueras, donà en el Teatre Principal un concert forsa interessant.

La primera part, dedicada a la música popular, la composavan diferents obras dels mestres Morera, Llongueras, Clavé, Vives, Millet y Borràs de Palau. La composició d'aquest darrer titulada *La Sardana*, sobre lletra d'en Joan Maragall, se donà a conèixer per primera volta, essent molt aplaudida.

En la segona part sols hi figuravan composicions clàssicas de Mendelssohn, J. S. Bach y R. de Lassus.

Com a primeras audicions se feren sentir *Cansó del Cassador* y *El Rossinyol*, abduas de Mendelssohn.

BRUXELAS.—Parlem, pera comensar, dels estrenos de la Moneda. *Le Jongleur de Notre Dame*, el *miracle* en 3 actes d'en Massenet, ha obtingut aquí un gran èxit.

Aquella llegenda del segle XIII, que l'Anatoli France, el gran estilista francès, ens ha tant ben contat (llegeixis l'*Etui de nacre*), ha sigut arreglada pera la escena per en Maurici Lena, professor del Liceu Condorcet, qui l'ha tret dels *Miracles de Notre Dame*, reunits per en Gautier de Coincy.

Ja he dit, desde aquí mateix, alguna altra vegada, tota la repugnancia que sento sempre per las descripcions literarias de las obras musicals. Com explicar, per medi de la paraula—y sobre tot no sent un literat de debò,—l'impressió que produeix en nosaltres una obra musical? Per altra part, la personalitat del autor del *Manon* es prou coneguda pera que tothom pugui formarse idea de tot el partit que ha sapigut treure del *arreglo* d'en Lena. Sols diré, donchs, respecte a la música, que en Massenet, segons diuen, ha escrit aquest *miracle* ab verdader entusiasme. Se diu també que es una de las sevas millors produccions. No ho sé, y crech que seria difícil averiguarho. Per la meua part confesso, no obstant, que m'agrada més que'l *Conte* aquell de l'Armand Silvestre que va musicalisar fa pochs anys. Diré, pera acabar, que'l públich de Bruxelas, com el de París y'l de

Monte Carlo, ha fet molt bona acollida, ho repeteixo, al *Jongleur de Notre Dame*.

Crech inútil donar detalls sobre la *Pepita Jiménez*, de l'Albeniz, que acaba també d'estrenar-se aquí, perquè tant la novel·la d'en Valera com l'obra de l'Albeniz són ben conegudes dels barcelonins. Diré, donchs, tant sols, lo que més interessa als lectors d'aquesta REVISTA, y es que tant el públich d'aquí com la premsa han aplaudit de debò l'obra del nostre compatriota. Aquesta especie de *color local* de que està impregnada ha agradat molt, sobre tot. Y es clar: aquí, en materia de música espanyola, no coneixen sinó alguna flamencada, y encara dolenta. Es, donchs, ben segur, si las apariencias no enganyan, que l'obra de l'Albeniz la sentirem aquí bastantes vegades. Oblidava dir que la traducció francesa ha sigut feta per en Maurici Kufferath.

La *Société Symphonique des Nouveaux Concerts* ha ben inaugurat la seva primera serie de sessions musicals. Aquesta nova Societat, organitzada per en Delune, un deixeble d'en Tinel, molt simpàtic y que va obtenir aquí un segon premi en l'últim concurs de Roma, promet molt. El seu primer concert va ser ab lo concurs d'en Diémer, el famós pianista francès, professor, com tothom sab, del Conservatori de París. Va tocar el *concerto en sol major*, de Beethoven, y algunas obras de Rameau, Dandrieu y Bach. Exit colossal, naturalment, com sempre que aquesta maravillosa... màquina's presenta en públich. A pesar dels seus anys (en deu tenir ja una pila!), no pert, no, en Diémer, al contrari, puix sembla, en veritat, que'l seu mecanisme, sempre extraordinari, es cada dia més clar, més gran, més segur y més pur. No més té un defecte: aquest dimoni de gran home, aquest pianista únic entre'ls grans pianistas, y es que no sab equivocar-se (la frase no es meua: es d'en Rubinstein). Heus aquí per què, a pesar de tota la meua admiració pel gran pianista francès, prefereixo sentir a n'aquells grans entusiastes (y també grans mecànics) que's diuen Busoni, Paderewski, etc. Al menys aquests saben equivocar-se! No obstant, es necessari confessar que quan en Diémer, sentat davant d'un *clavecin*, toca els clavecinistas, està inimitable. Quina delícia sentir-lo!

L'orquestra's feu aplaudir, també, en aquest concert, executant *La Flauta encantada*, *Leonore* y la simfonia en *mi bemol*, de Mozart.

Heus-aquí ara'l programa del segon concert popular: *Nouveau monde*, simfonia d'en Anton Dvorak; *Tryptique*, pera cant y orquestra, d'en Vreuls; la *Fiancée du Timbalier*, de Saint-Saëns (que la Paquot d'Assy, una dòna molt hermosa, per cert, y que més d'un cop hem aplaudit en el teatre de la Moneda, va cantar molt bé), concert de Lalo, y sonata de Bach, pera violoncel.

De las obras estrenadas, el *Tryptique*, d'en Vreuls (un dels que segueixen devotament las petjades d'en César Franck), es la que més m'ha agradat. En Vreuls s'ha servit pera la seva obra de tres poemes

d'en Verlaine. La música que ha escrit per aquell, *Il pleut dans mon cœur*, que tots els admiradors del autor de *Sagesse* coneixen, es potser la que he aplaudit ab més entusiasme. En Vreuls es un compositor que va molt bé.

El noy mimat d'aquest concert ha sigut el nostre compatriota en Pau Casals. Ha tocat las dugas obras citadas com ell sab ferho, ab aquell sò, aquella serietat y aquell gust que tots li coneixem; després, pera respondre als aplaudiments que esclataven de per tot arreu, ha executat també'l molt conegut *Kol Nidrei*, de Max Bruch, que tots els violoncelistas tocan, encara que no com en Casals. Segons m'han afirmat, el nostre compatriota queda ja contractat pera la pròxima temporada.

En Gevaert continua en la sala del Conservatori l'execució de las grans obras de Bach y de Haendel. Aquesta vegada'ns ha donat el *Judas Macchabée*, d'aquest últim, que no s'havia sentit a Bruxelles fa més de vint anys. Se creya que aquesta execució no hauria pogut efectuar-se fins a últims d'hivern; però afortunadament M. Laffite, el tenor de la Moneda, va acceptar l'encarregar-se del paper principal del esmentat Oratori, y s'ha pogut executar ara. En Seguin, l'artista mimat dels aficionats de Bruxelles, el gran *Wotan* que tots coneixem tant,—que ho feya molt millor que'l *Wotan* d'ara, que consti,—y que cada dia pert més la veu, desgraciadament, cantava també al costat d'en Laffite.

L'execució que en Gevaert ens ha ofert del *Judas Macchabée* ha sigut, com totes las que ell dirigeix, del tot perfecte. Bé es veritat que ab lo seu entusiasme, els seus coneixements... y els elements de que disposa, no diré jo que lo que ell fa sigui fàcil, però consti que es ben possible! — X.

PARIS.— Encarregat de dir lo que'm sembla de la música a París durant l'ausència d'en Nin, em faig dever, més ben dit de justícia que d'amistat, de comensar parlant d'ell ab motiu del primer concert de la serie que's proposa donar baix el títol: *Estudi de las formas musicals en el piano desde'l siglo XVI fins als nostres dias*. Dit concert tingué lloch a la Sala *Æolian* el 19 de Desembre, composant-se'l programa d'obras de las escolas, espanyola, representada per Antonio de Cabezón; inglesa (Byrd, John Bull, Purcell), italiana (Frescobaldi, Domenico Scarlatti), francesa (Chambonnières, Couperin, Rameau) y alemanya (Kuhnau, Matheson, Bach). Aquests noms mostran l'importancia històrica del programa, y, pera no allargarme massa, no entraré en detalls sobre las obras executadas. No obstant, vull consignar l'impressió gran produhida ab el *Tiento* i las *Variacions* de Cabezón, autor que a molts venia de nou, qual ciencia polifònica, revestida d'un encant especial, feren venir a ma memoria'l sobrenom que li han donat de «Bach espanyol». D'en Nin diré que, boy trobant-se malalt, ho va fer admirablement. Es un pianista que no té defectes, ni tant sisquera'l defecte de la virtuositat, y ab això crech tocar a lo

més característich de sa refinada fesomia artística. Ab son domini de l'instrument poch li costaria guanyar-se'l sufragi del gros públich valentse d'obras y de fórmulas d'efecte; però ell tot ho subordina a l'art verdader, a l'art educatiu, encara que tinga de posar una traba a la lliure expansió de sas facultats: sols s'endressa als auditors de bona voluntat, y aquests, si volen, poden endevinar tot l'artista al escoltar, per exemple, una fuga «del gat» de Scarlatti o un *Concerto* en re menor, de Bach. No era un dels més petits atractius de la vetllada l'erudit programa, degut a la ploma de n'Auguste Sérieyx, deïxeble y colaborador d'en Vincent d'Indy a la Schola Cantorum. Dech afegir que la selecta concurrència que omplia de gom a gom la sala, premià ab perllongats aplaudiments la noble tasca empresa pel nostre amich.

No volent fer una àrida nomenclatura de tots els concerts que s'han donat a París durant l'últim mes, llista que per sa llargaria podria compararse al famós catàlech de Leporello, sols parlaré de lo que he sentit y citaré lo que'm sembli digne de menció, deixant de banda lo menys interessant, la palla, com si diguessim.

Comensem pel Conservatori, que inaugura la serie de concerts d'aquesta temporada'l 27 de Novembre. N'he sentit dos, y dech confessar que no han correspost a mas esperansas, avivadas per las dificultats que tenen els profans de procurar-se bitllets d'entrada en la misteriosa sala de concerts d'aquella institució, temple oficial y tradicional de l'art. Sens dubte l'orquestra es del tot superior (els chors no ho són tant), y en Georges Marty es un director seriós y de conciencia, però l'elecció d'obras no m'ha satisfet. Aixís, en el primer concert, després de comensar ab la *Séptima simfonia*, feyan un trist paper dos números de la *Cantata pera tots els temps*, de Bach. Per què no executar íntegra la *Cantata*, en lloch d'entretenir-se en omplir el programa ab un *Concerto* pera violi, de Mozart, ab fragments de *Gwendoline*, de Chabrier, y la tant coneguda overture d'*Oberon*? No es mon propòsit atacar aquestas obras, sinó demanar si són ellas las més apropiadas pera completar un concert de l'importancia y anomenada que tenen els del Conservatori. El segon concert comensà ab la *Simfonia Italiana*, una de las composicions més fluixas de Mendelssohn, perquè li manca totalment la forta halenada propia d'una simfonia. L'elecció d'aquesta obra va semblarme particularment desgraciada, perquè no es la més propia pera reconciliar son autor ab els seus enemics, que a horas d'ara són legió, els quals ni tant sols li perdonan las delicadas pàginas del *Somni d'una nit d'istiu* o de *La Gruta de Fingal*. De la primera part del *Christus*, de Liszt, no sé què dirne: potser es un pecat, però va aburrir-me forsa, forsa. Sens dubte hi han cosas molt interessants, però's perden dintre de las dimensions excessivas del poema. A mon entendre, lo més curiós de *Christus* (y qui diu *Christus*, diu altrás obras de Liszt) es la presencia d'ideas y

procediments que Wagner devia aprofitar enlairant-las y consagrant-las ab el seu geni.

A càn Chéviillard també no sempre encertan la confecció dels programas. No obstant, aquest mes devem agraïr l'audició íntegra de *Wallenstein*, d'en d'Indy. No parlaré d'aquesta hermosa trilogia perquè sa primera y última parts ja han sigut sentidas a Barcelona, y precisament la segona part, *Max et Thécla*, es la menys interessant, perquè es la que menys acusa la personalitat del autor. També guardo bona impressió de la *Simfonia en sol menor*, de Mozart, que obtingué una execució perfecta, y d'unas arias de *Don Juan* y de *Las Bodas de Figaro*, cantadas magistralment per Mme. Jeanne Raunay. Desgraciadament a n'aquestas bonas impressions s'hi barreja'l record (en el mateix concert que estava dedicat a Mozart) d'un abús d'overturas y de pessas més *da camera* que de concert; y, finalment, un *Concerto en mi bemol*, pera dos pianos, tocat d'una manera correctíssima, però glacial, per en Diémer y son jove deïxeble Lazare Lévy.

Dels concerts Colonne, dirigits per en Pierné, sols puch parlar per referencias: s'ha donat sencera la *Cantata pera tots els temps*, de Bach, y s'han estrenat algunas composicions modernas d'autors d'aquesta terra.

El jove director Alfred Cortot ha inaugurat una serie de concerts en els quals demostra un temperament enèrgich y sobre tot molt atreviment. En el primer concert va estrenarse un *Hymne a la Justice*, de l'Alberic Magnard, obra ben escrita y vigorosament orquestrada, però que no sempre es original y que algun cop se decanta cap a la vulgaritat. En el mateix concert va esser molt oportuna la represa del *Poème de l'Amour et de la Mer*, d'en Chausson, perquè es una obra hermosa, especialment en sa darrera part, que es fondament sentida. El segon concert fou consagrat a la *Missa Solemnis*, de Beethoven. De l'execució no'n puch dir tot el bé que voldria: va esser un desgavell horrorós, malgrat la bona voluntat de tots, y algun cop van estar a punt de deturar-se pera recomensar. Jo vaig patir d'allò més, però un amich meu sortia del concert molt satisfet y em deya que en una obra de tant grossas dificultats, lo més que's podia demanar era que no s'encallessin a mitg camí: si es aixís, callo. De la *Missa*, que diuen si es l'obra més gran de Beethoven, sols diré que aní a sentirla ab devoció y reculliment, com qui va a missa, y me vaig trobar ab una simfonia enlluernadora, vibrant, menyspreuadora molt sovint del sentit místich de la lletra, que tortura capritxosament, sometent-la al desenrotllament de l'idea musical. M'havia equivocat: no estava mon esperit en disposició de capir la *Missa Solemnis*. Y, ademés, els nervis, excitats per aquella execució... Si may la tornan a embestir y m'asseguran que no marxarà tant desballes-tada, aniré a sentirla ab l'esperit preparat pera rebre l'impressió, no d'una obra litúrgica, sinó d'una *Gran simfonia en honor de la Divinitat*, que es el títol que Beethoven se va descuidar de posarli.

La Schola Cantorum ha donat ja dos de sos concerts mensuals, dirigits per en d'Indy. El primer fou compost de música francesa dels sigles XVI, XVII y XVIII, incluint part del primer y el segon actes de *Castor et Pollux*, de Rameau, que obtingué una interpretació remarcable, especialment per lo que toca a Mme. Legrand, que cantava la part de Thélaine. En el segon concert s'executaren las tres darreres parts de l'*Oratorio de Nadal*, de Bach.

Els concerts de la Societè Philharmonique van complint sas brillants promesas. Sols citaré noms: el Quartet Rus; pianistas: Pugno, Bauer, Consolo; violinistas: Kreisler, Thibaud; en fi, el nostre gran Casals, de qui crech per demés ferne l'elogi, puig no fa gaire que'ls barcelonins han tingut l'ocasió d'admirarlo com se mereix. No obstant, vull deixar consignada l'interpretació de la *Suite en re menor*, pera violoncel sol, de Bach, que va aixecar en pes tota la sala en una sorollosa ovació.

Els aconeteixements teatrals del mes han sigut las primeras representacions, podriam dir oficials a París, de *Tristan y Isolda*, a l'Opera, la represa de *L. Holandès Volant*, a l'Opera Còmica, y la milèssima representació de *Carmen* en el mateix teatre, fent de protagonista la Calvé. Voldria ocuparme de las duas primeras obras; però, no havent pogut encara anar a veurelas, tindria de parlarne de *audito*: m'estimo més, donchs, esperar el mes entrant pera ferho de *visu*. — VICENS M.^a DE GIBERT.

FREDERICH OLMEDA. — *Folk-lore de Burgos*. — Libreria editorial de Maria Auxiliadora, Sevilla.

Es un llibre molt important pera'ls que's dedican al estudi de la música popular; es un document que demostra que la cansó popular castellana ha tingut fins ara una vida esplèndida y que's pot comparar sa importancia ab la de las regions més privilegiadas en aquest sentit. Y lo bo es que ningú s'en donava compte de la vitalitat y riquesa d'aquesta música a Castella la Vella; era veu corrent de que si havia existit, ara era morta; tant es aixís, que'l distingit organista de la catedral de Burgos, en Frederich Olmeda, al presentar al món musical las cansons de sa propia terra, ho fa com aquell que ha descobert un tresor ab que no hi contava; com el nou propietari que remouvent terras de sa propietat troba aquelles gerras esplèndidament curullas d'unas. El Sr. Olmeda nos presenta sa colecció ab un orgull regional que enamora, y es de veure com se plany de que aquest tresor del poble vagi desapareixent, degut, segons ell, al abatiment del poble

castellà, que ha gastat totas sas energias y sas il·lusions en las malastrugas passions politicas. Més la *cabra siempre tira al monte*, com diuen ells, y aixís veureu com en un paragraf de l'introducció, mogut per son *castellanisme*, nos diu: «Y aun me atrevo a decir que es probable que como España ha tomado la unidad patriótica y nacional de su centro, de Castilla, algunas de sus provincias han tomado también su música, transmitiendo sus canciones especialmente a las regiones extremas». Alto, Sr. Olmeda! Moltes semblansas que vostè troba entre las cansons de diferentes regions espanyolas, sobre tot de las del Nord de la península, las trobarà també ab las de la major part dels diferents països europeus, fins a Suecia y Noruega; es d'una influencia comuna que'ns venen aquestas semblansas, sobre tot en las tonadas; influencia de comunitat d'origen molt anterior a la *unidad patriótica* de la qual sembla que vostès també en van geperuts.

Més, parlem de la rica colecció de tonadas populars que conté'l llibre, que s'ho val.

La colecció està dividida en tres seccions: *Cantos romeros*, que conté els cants de *ronda* que cantan els minyons a las minyonas en las serenadas, costum molt arrelada en els pobles de Castella, contenint aquest agrupament 22 cansons, algunas d'ellas ben interessants, sobre tot las de ritme lliure. Las cansons de bressol, que están representadas per 18 tonadas, la major part ben caracteristicas; la que porta'l número 11 la coneixiam per havé-nosla cantada una persona que ha passat temporadas en la ciutat de Leon; a n'allà servia dita tonada d'ayre de ballet, essent la melodia més concisa, per lo que creyem la de Burgos posterior a la de Leon. Segueixen las cansons de *siega*, *trilla* y *escabaneo*, que són de las de més valor del llibre; el ritme es lliure en quasi totas, las notas llargas indefinidament, se presentan a cada final de periode com un esplay del home que se sent penetrat de la gran natura en la gran solitud del camp; la tonalitat es sempre vaga, las cadensas de períodes y frases reposan vagament en graus de dominant, quasi may en tónica. Quina poesia! Que pot donar el gran art dels artistes cultes que siga tant profundament poètic com aquests cants del miserable pagès fill del terrós? No s'crega'l Sr. Olmeda esser aquests cants propis solament de Castella: quasi se pot dir que són generals; el malaguanyat Noguera ne donava una bona mostra en sa memoria sobre'l cant popular mallorquí, y en llibres extrangers també n'havem vist d'hermosissims.

A n'aquestas cansons ne segueixen d'altras de feynas rurals, de casaments, de Nadal y Reys, de diferentes tradicions populars, alguna d'ellas ben de notar, sobre tot la de celebrar la vinguda del mes de Maig, fent balls y cantadas a l'entorn d'un

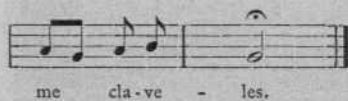
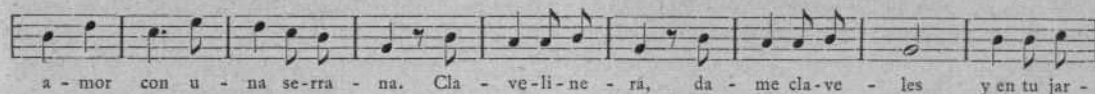
gran pi transportat al mitg de la plassa y adornat vistosamente. La costum aquesta, que's troba en essència en diferents regions d'Europa, segons distingits folk-loristas, es d'origen cèltich.

En l'agrupament de *Varias* hi havem trobat dugas tonadas que tenim també en el repertori de nostra terra: una es la que porta'l número 27, *Misa del gallo*, tonada que'l nostre poble l'ha aplicada a diferents lletras, si bé no es pas de las típicas nostras, y fins vulgareja; l'altra es la que porta'l número 35 del agrupament; té per títol *El Peral, romance religioso*; desgraciadament, el Sr. Olmeda no'ns dóna més que'l comensament del text; aquesta

tonada es la mateixa de la nostra cansó de *Santa Quiteria*.

La secció de dansas es importantíssima, sobre tot las del primer agrupament, titoladas *Al agudo*. La manera de ballar aquesta dansa se sembla o es igual a la del rigodon de varias regions francesas, sobre tot del Delfinat, essent las tonadas també de ritme semblant. Las que'ns dóna'l Sr. Olmeda són en sa major part hermosíssimas; n'hi han d'una rusticitat sorprenent, d'una gracia que enamora, d'una melancolia que corprèn. No'ns podem estar de darne una per mostra:

LOS CLAVELES

Aquesta tonada té tota la melancolia d'una balada del nord y sembla esperar que un Grieg li donga vestit armònic.

El col·lector ens dóna 43 tonadas d'aquesta dansa, que són la flor del llibre.

En el segon agrupament de la secció de dansas vocals hi ha *Las canciones a lo llano*, que tenen semblansa ab las jotás aragonesas, y las melodias, en general, no tenen el color primitiu y hermosura de las anteriors.

En el tercer agrupament hi han *ruedas*, *boleros* y otras classes. La *rueda* té moltes tonadas en compas 5/8, el mateix que té el zortzico bascongat; però'l ball castellà es un xich més viu y menys característich de ritme, per faltarli las notás apuntadas del ball popular de Basconia. En moltes altres dansas d'aquest agrupament s'hi veu la influencia del sud de la península.

Els ballables instrumentals completan aquesta secció d'una manera ben digna. Els instruments populars usats són las *gaitas*, el *pilo* (segurament nostre flaviol) y el *rabel*, petit violi rústich y d'ús

purament pastoril; *gaitas* y *pilos* van acompanyats ritmicament de timbals o tamborins.

L'última secció de la col·lecció està formada pels *cantos sagrados*, essent la menys important del llibre, tant per la quantitat com per la qualitat.

En la notació de las melodias de ritme més lliure, el Sr. Olmeda no ha fet ús del compàs, empleant un sistema semi-gregorià. Nosaltres creyem que'l col·lector ha fet un flach servey a bastantas de las melodias que ha transcrit d'aquesta manera. La mateixa tonada de *San Roque*, que dóna per exemple en demostració de la bondat de son sistema, lluhirà més sas bel·lesas, pera la gran majoria de lectors, ab la notació mètrica moderna que ab la lliure gregoriana. En els cants purament sil·làbichs encara es més pueril no posarlos en compàs, perquè la mètrica del vers no es res més que aquella divisió regular. El text litúrgich, quasi bé sempre en prosa, es clar que no pot admetre aquesta regularitat; però'ls himnes seqüències de la iglesia que tenen forma poètica, que poch costan d'enquadrar en el compàs! Al dir això no's cregui siguem molt

aymants del compàs; es un element que ha facilitat molt l'estudi de la música, però li ha fet el seu mal distraient als ulls de la vera forma de la frase musical. Ab tot, el Sr. Olmeda ha abusat del sistema, empleantlo en melodies en las quals s'endevina la regularitat mètrica dintre la llibertat que generalment té la cansó del poble. Es veritat que devegades es lo millor notar la tonada en forma lliure, com per exemple en molts cants de feynas del camp, més en moltes altres se dificulta més la comprensió ab la forma lliure que ab la mètrica, encara que ab aquesta no's pugui arribar a una exactitut completa. En aquest últim cas se pot completar la notació ab alguna indicació auxiliar que indiqui l'estil lligat, recitatiu o lliure del moviment.

Però'l defecte important que té'l llibre de que'ns ocupem es la poca importancia que ha donat l'autor al text de las cansons; ha fet al revers de lo que fan els literats folk-loristas, que'ns donan el text de cansons sense la tonada. Moltes n'hi han en aquest llibre que ja's veu que són simples *cantars* o follias, com dihem nosaltres; però en moltes altres veyem comensar un romans y nos quedem a las foscas, sense conèixer-lo, per què solament hi ha'l comensament; y això es llàstima, perquè, de serhi tota la poesia, conèixeriam algun *romance* complet ab melodia y text, mentres que ara sols coneixem las hermosas poesias tradicionals existents en la literatura escrita, y que'l poble de Castella té completament oblidadas.

De todas maneras, el *Cancionero* que ha publicat el distingit organista de la catedral de Burgos es d'una gran importancia pel gran nombre de melodies hermosissimas que conté, las quals demostran una vitalitat musical en aquella rassa que fins ara s'ignorava.

Examinant en conjunt aquestas melodies hi trobem un dualisme ben marcat, com dos agrupaments de procedencia ben distinta: un agrupament que's caracteriza per certa rusticitat, per las modalitats vagas que encantan l'esperit, modalitats antigas y mixtas que ab tanta inspiració'l poble usa, pels ritmes irregulars que ab tanta naturalitat se presentan, y un altre agrupament de tirat menys indígena, menys simple y més vulgar, que porta'l cayent y ritmes de la música d'altras regions de més cap al mitg de la península, influidora del *género chico* modern, d'estil moresch degenerat; segurament aquest segon agrupament es d'importació posterior al primer; aquest porta fesomia primitiva y té un tirat germà de la cansó de las regions del nord d'Espanya, de Galicia, de Basconia, Catalunya y de las antigas rassas del centre y nord d'Europa. Vigilin y apartin la influencia moresca degenerada que porta'l llevat d'aquesta decadencia y abatiment del

poble castellà que tant deplora'l Sr. Olmeda y pensi dit senyor que si en la cansó de sa terra segurament no hi ha tanta cosa nova com ell se pensa, s'hi veu, en cambi, en gran part de sas melodies, sava germana de las dels pobles forts que poden, si volen, regenerarse tornant a tenir conciencia de son caràcter... El cant pur del poble es un gran reconstituent y vigorizador de la conciencia de una rassa. Això sí, que'ls erros passats nos serveixin d'experiencia!

LL. M.

BREITKOPF & HARTEL, editors.

A comensaments del prop-passat Desembre aparegué'l núm. 79 dels folletos de *Novas del Establecimiento Musical Breitkopf y Hartel*. Entre lo interessant que conté, hi ocupa'l primer lloch quant fa referencia a Peter Cornelius, qual retrat ocupa la primera plana del fascicle. Fa molt més interessant l'anunci d'aparició de sas obras literarias completas, recopiladas per encàrrech de la familia Cornelius, la inclusió en ellas de tota la correspondencia sostinguda per l'eminent músich. El volum tercer ofereix els articles dispersos, reunits per primera vegada en un sol volum. Han aparegut, además, de literatura musical: el volum 10 de las obras literarias completas de Berlioz (el gran tractat d'Instrumentació, publicat per F. Weingartner; el 5.º de la correspondencia de H. de Bülow; y'l 8.º de la de Listz (*La Mara*). Igualment s'anuncia en lo folletó l'aparició de las cartas de Wagner, guardant un ordre cronològich y de materias, inventariadas pel Dr. W. Altmann; l'impressió de la *Simfonia de Gloria*, de J. L. Nicodé, la qual tant favorable acullida obtingué en l'Assamblea d'artistas musicals a Francfort; y la de dos aplechs de las millors cansons de Nadal: lo *Geistliche Liederbuch* (llibre de cansons religioses) y'l *Weltliche Gesangbuch* (id. de cants profans).

Completan el quadern criticas referents a varias obras, d'E. Uhl, E. Istel y Ev. Habert, a publicacions d'història de la música y a revistes de l'especialitat; noticias referents a actualitats de la vida musical, y una relació de las novetats editadas per la casa Breitkopf y Hartel en los mesos de Juliol a Octubre.

EUSTOQUIO DE URIARTE, RVIII. P. Fra. — **Estética y Crítica musical.** — Barcelona: Juan Gili, editor.

El P. Uriarte es prou conegut dels que poch o molt se preocupan de literatura musical en nostra terra. Ell, en sa desgraciadament curta vida, escrigué en revistes y periòdichs abundosos articles y treballs que denotavan un il·lustrat y vehement crítich y escriptor de coses de música. Ell fou el que inicià a la nova generació nostra en la restauració

del cant gregorià dels benedictins de Solesmes ab son *Tratado teórico-práctico de Canto Gregoriano*, que no solament es un tractat, sinó també un panegírich de dit cant y una terrible fuetada als rutinaris y desidiosos que privan la ràpida restauració del pur cant tradicional antiquíssim.

El gros volum que acaba de publicar la benemèrita casa Gili es un abundós recull de lo millor que havia escrit el P. Uriarte, quasi sempre pera publicacions periòdiques, y que ara dona gust de veure coleccionat. Primerament, perquè fan falta en tota Espanya llibres d'aquesta mena que parlin ab solta. Poch es llegida la literatura musical, però encara menys s'escriu en aquest ram. Segonament, el simpàtic frare agustí té tota una personalitat d'escriptor, ab un estil dúctil, brillant y agradable, molt a propòsit pera despertar el gust al genre, fins als més desganats. Una pila d'assumptes són tractats en el llibre, alguns d'ells ben interessants. N'hi ha sobre estètica que resumeixen las teorías sobre la materia d'alguns célebres escriptors moderns, sobre la qüestió de l'òpera espanyola, ahont fa una crítica interessant dels *Pireneus*, del mestre Pedrell; sobre la influencia del romanticisme en la música, sobre la restauració de la música religiosa, cant gregorià, etc., etc.

Home de vasta erudició y coneixements generals, el P. Uriarte, li falta, emperò, una instrucció musical més sòlida pera que sa exuberant imaginació y exaltat temperament no'l portin a afirmacions exageradas y a persistir en aficions a autors completament de tercer ordre, com passa algunas vegades en els articles publicats en el volum de que parlem.

De totes maneres, el llibre val la pena, sobre tot per la falta que patim d'obras semblants.

La col·lecció va precedida d'un pròlech d'un company d'ordre del autor que'ns dona un interessant y imparcial coneixement de la personalitat del malaguanyat P. Uriarte.

LL. M.

THOME LUDOVICI VICTORIA ABULENSIS. — *Opera omnia* ornata a PHILIPPO PEDRELL. *Tomus III.* — Leipzig: Breitkopf et Hartel, 1904.

Las obras del gran polifònic, tornadas a nova vida per cura de la mà piadosa del mestre Pedrell, van ocupant el lloch que'ls correspon en el colossal monument dels clàssichs religiosos.

El tercer volum, que s'acaba de publicar, comprèn un joch sencer de Magníficats a quatre veus pera'ls vuyt tons, a més d'un Magníficat a vuyt veus a orga de primer to, un Magníficat a dotze veus y orga de sisé to, y'l càntich de Simeó *Nunch dimittis*, a quatre veus.

J. SANCHO MARRACO. — *Adoro te devote.* — *Motet al Santíssim Sagrament, pera chor a quatre veus, ab acompanyament d'orga ad libitum.* — Sindicato Musical Barcelonés Dotésio.

Aquesta composició merescué l'adjudicació d'un premi extraordinari en el primer Concurs de la «Festa de la Música Catalana». No hem, donchs, de repetir els elogis que d'ella's feren en la Memoria de dit Concurs, publicada en aquesta REVISTA.

F. DE MONTSERRAT Y AYARBE. — *Les Estacions.* — *Col·lecció de melodias pera cant y piano.* — Edició Llobet.

La «Festa de la Música Catalana» va donant sos fruits. Las melodias d'en Grant, la sardana d'en Serra, el motet d'en Sancho Marraco y, finalment, las hermosas melodias d'en Montserrat que obtingueren un accésit, hant vist ja la llum pública y s'escamparan arreu pera donar nova gloria als autors ja coneguts y servir de presentació als novells.

De las melodias d'en Montserrat, què'n direm que no s'ho mereixin? Distinció exquisida, ayre de la terra, acompanyaments d'un treball ben estimable, són las qualitats que las distingeixen.

LUDOVICO DA VITTORIA. — *Missa Simile est regnum cœlorum, a quatre veus mixtas; Missa Ave maris stella, a quatre veus mixtas; XV motets, a quatre veus mixtas.* — Edició crítica en partitura moderna pel reverent HERMANN BAUERLE. — Leipzig: Breitkopf et Hartel, 1904.

El Rvnt. Bauerle està fent obra de divulgació ab la publicació que s'ha emprès. En efecte, las sevas partituras són de gran utilitat pera la execució mercès a las indicacions expressivas y de moviment de que las ha dotadas. Emperò creyem que la disposició de las 4 veus en dos pentàgramas, molt útil pera l'estudi, es enutjosa pera la execució.

En la mateixa forma han estat publicats també per en Bauerle 52 motets a quatre veus de Palestrina y las missas del mateix autor següents: *Aeterna Christi munera, Brevis, Dies sanctificatus, Emendemus, Jesu nostra redemptio, Iste confessor, Lauda Sion, Sine nomine I, Sine nomine II y Veni Sponsa Christi*. De totes aquestas obras se'n venen parts separadas pera'ls executants.

Com haurán vist nostres volguts llegidors, en aquest número hem introduhit alguna mellora en

la presentació de la REVISTA MUSICAL CATALANA.

La hermosa capsalera que d'aquí en avant lluhirem, es reproducció en zincografia de la que obtingué'l segon premi en el Concurs que convocà l'ORFEO CATALA aquest any darrer, y original de nostre benivolgut amich el jove y llorejat artista En F. Labarta.

Las petitas capsaleras dels anunciats de las seccions fixas són degudas a la ploma del també llorejat artista y bon amich nostre En Francesch Cànevas.

Ademés, hem acordat donar extensió general a la present secció de *Novas*, en la qual se donarà compte de totas aquellas que tingan interès, ja sian de casa, ja del estranger.

Pera restablir sa delicada salut, ha vingut a residir a nostra ciutat, per llarga temporada, nostre estimat colaborador, l'ilustre mestre En Felip Pedrell, al qui desitjem prompte restabliment y bona estada entre nosaltres.

Degut al tràfec que li ha ocasionat tal cambi de residència, no li ha sigut possible seguir en aquest número la interessant serie d'articles que desde'l primer de la nostra REVISTA ve publicant ab goig de tots.

Recort musical del any 1904 en l'extranger.

LIBRES PUBLICATS.—Entre altres, el quint volum de la *Historia de la música de Oxford*; el quart de la *Vida de Ricart Wagner*, per William Ashton Ellis; el primer de *Johannes Brahms*, de Max Kalbeck; la primera part del *Manual de la historia de la música*, de Hugo Riemann; *Els primers elements de la acústica musical*, pel Dr. August Guillemini; el primer tomo de la nova edició del *Diccionari de la Música y ls Músichs*, de Grove; *Sir Arthur Sullivan*, per B. W. Findon; *Esbossos biogràfichs dels grans músichs pera la joventut*, per Hanna Smith; y una nova y molt ampliada edició de la obra d'E. Dannreuther, *Wagner y la reforma de la òpera*.

NOVETATS MUSICALS.—S'estrenà a New York la *Simfonia domèstica*, de Ricart Strauss; a Hamburg, *Der Kobold*, de Sigfried Wagner; a Milan, *Madame Butterfly*, de Puccini, que's reproduí més tart a Brescia bastant modificada; a Montecarlo, *Helena*, de Saint-Saëns; *Koanga*, de F. Delins a Elberfeld (Alemanya); a Paris, *La filla de Roland*, de Rabaud; *El fill de la Estrella*, de Erlanger, y *Tristan y Isolda*, de Wagner, per primera vegada a l'Opera.—En el mes de Desembre a Berlín se representà la tant esperada òpera de Leoncavallo *Roland de Berlin*.—L'eminent organista francès M. Alexandre Guilmant ha donat una llarga serie de recitals d'orga a la exposició de Sant Lluís (E. U).—Felix Mottl ha sigut nomenat *capellmeister* de Munich.—Ha sigut cantada a Boston

una versió inglesa del *Parsifal*, de Wagner.—S'han commemorat els següents centenaris: el de la fundació de la Escola de Música de Würzburg, el del Liceu Musical de Bolonia, el del naixement de Glinka a Sant Petersburg, y an'aquestamateixa ciutat el desè aniversari de la mort d'Anton Rubinstein. S'han aixecat monuments a Wagner a Leipzig, a César Franck a París, al compositor d'òperas Gómez a Campinas (Brasil), a Hugo Wolf sobre'l seu sepulcre al cementiri central de Viena, y també s'ha colcat un busto de Grieg en la Gewandhaus de Leipzig.

La Societat choral Royal Albert, de Londres, inaugura la temporada'l 29 de Novembre, donant una audició d'*Elias*, de Mendelssohn.—El mestre Ricart Strauss dirigi un concert a la Queen's Hall el 19 de Desembre, incluint en el programa la seva composició *Mort y Transfiguració*.—Mr. Richard Peyton ha ofert 10,000 lliuras esterlinas pera'l sosteniment d'una càtedra de Música a la Universitat de Birmingham, ab la condició de que havia de ser despenyada per Sir Edward Elgar. Aquest eminent compositor ha acceptat l'oferta. En nostra terra no hauria tingut semblant treball, per la senzilla rahó de que no hi hauria ningú que oferís, no direm 10,000 lliuras, sinó ni 10,000 pessetas pera una ensenyanza tant *secundaria* com es la música. Pera músicas estàn els nostres milionaris!

El dia 2 de Janer foren executadas per primera vegada a la Queen's Hall tres oberturas de Wagner, tituladas: *Polonia*, *Christopher Columbus* y *Rule Britannia*.

Del *Courrier Musical*, de Paris:

«Els periòdichs alemanys han pres nota d'algunes de las paraulas memorables pronunciadas per l'emperador Guillem II (autor del llibre de l'òpera *Roland de Berlin*) durant el curs de la primera representació d'aquesta obra. El pobre Leoncavallo ha tingut de rebre, sense inmutarse, alguns compliments tant delicats y de circumstancies com els següents:

»—Ja us ho havia dit: aixó es un triomf! Ja us havia donat anticipadament una corona; el públich vos en ofereix una de més brillant encara!

»—Com se veu ben bé que'l compositor es del país de *Romeo y Julieta*!

»—Admirable marxa guerrera! Quina idea tant bona vaig tenir!

»—Heus-aquí una música que's comprèn! Las melodias se retenen tot seguit!

»Si l'autor de *Pagliacci* no està satisfet, es evidentment perquè es difícil d'acontentar...»

Primeras audicions y estrenos d'òperas a Alemanya:

Lo conte infantil *Das böse Prinzesschen* (La princeseta dolenta), text de Reuter, música de M. Marschalk, a Dessau.

La òpera popular de Kistler *Der Vogt auf Mühlstein* (L'intendent a Mühlstein), a Duisburg.

Lo conte dramàtic del compositor rus Volborth *Die Zaubersuite* (La corda màgica), a Karlsruhe.

La òpera d'A. Stelzner *Swatowits Ende* (La fi de Swatowit), a Bremen.

La òpera en un acte de W. Dost *Ullranda*, pera'l Febrer, a Brunn.

Lo drama coral *Sängerweihe* (Consagració dels cantors), d'O. Taubmann, a Eberfeld.

La òpera *Der Grossmeister* (Lo gran mestre), del compositor vienès J. Förster, acceptada a Berlín.

La de Max Burckhardt *König Drosselbart* (El rey Drosselbart), a Colonia.

Per motius de salut en Fèlix Weingartner ha renunciat el càrrec de director de l'orquestra Real de Berlín.

Un chor de primavera, última obra de l'Huch Wolf, pera chor y orquesta, que havia de servir d'introducció a la seva òpera pòstuma, no terminada, *Manel Venegas*, acaba de ser publicada per una casa editorial de Mannheim. Lo compositor Langer ha cuydat de l'instrumentació de la darrera estrofa.

L'Eugeni d'Albert acaba de compondre una obra pera chor y gran orquesta, titulada *Al geni de l'Alemanya*. La primera audició queda reservada a Berlín pera la festa del natalici del emperador.

S'anuncia l'aparició d'una nova òpera d'en Ricart Strauss, titulada *Salomé* y basada en el llibre de l'Oscar Wilde. Segons manifestacions del propi compositor, el treball quedarà terminat a la tardor del any present, y la producció serà estrenada a Munich. Max Schilling n'ha terminat una altra: *Der Moloch* (Lo Moloch), sobre un poema d'Hebbel.

L'Associació musical de Dortmund ha inaugurat sas tascas anyals ab l'audició del *Herakles* de Händel, arreglat y modernisat per en Joseph Reiter. La obra fou composta en 1744 y estrenada l'any següent. Desde allavors no va tornar a ser executada fins a 150 anys després, o sia en 1895, quan Chrysander la feu sentir en los festivals Händel a Maguncia. En Reiter ha suprimit ara tot lo antiquat y no pertanyent a l'acció, reduint a 48 los 72 números de que primitivament constava la producció, intensa ara en forsa dramàtica y lírica. Ha obtingut un èxit extraordinari.

R. Hirschfeld ha descobert a Viena, en la Biblioteca imperial, una partitura de l'òpera de J. Haydn *Ritter Rolland* (Lo cavaller Roland), retrobada fa poch a Frankfort, quan ja desde temps immemorial

se creya havèren perdut completament la trassa. Ab aquest motiu se recordan las indicacions precisas que va fer C. F. Pohl, en la seva biografia d'Haydn, sobre la òpera en qüestió, que executada en lo mateix Frankfort els anys 1793 y 94, fou, de las del mestre, la més coneguda y apreciada.

S'anuncian a Breslau, pera aquesta estació hivernal, quatre concerts històrics organitzats per la Lliga Coral de Bohn, baix los següents programes: I. *L'humorisme en l'òpera alemanya* (desde meytat del segle XVIII fins a meytat del XIX).—II. *Cansons infantils alemanyes d'època antiga y de la moderna*.—III. *Shakespeare en la música*.—IV. *100.ª concert històric. La cansó profana alemanya desde mitjans del segle XV fins a l'actualitat*. Ab motiu del 100.ª concert esmentat, apareixerà un opúscul contenint una crònica dels concerts històrics y'ls 100 programes dels mateixos, ab indicacions de las fonts d'origen de las composicions en ells executadas.

La Associació constituïda a Augsburg en Abril de 1904 pera'l cultiu de bona música de guitarra, porta publicats 8 quaderns de composicions, a las que acompanyan unas fullas suplementaries impresas. La colecció, integrada per obras no impresas fins avuy, raras o agotadas desde molt temps ensà, constitueix un medi quasi únic de procurar-se un bon aplech de música escullida pera l'esmentat instrument, en lo que hi ocupa un lloch digne la cansó popular. Pot demanarse quadern de mostra al editor V. Bergmiller, d'Augsburg.

A propòsit de la mil·lèsima representació de la òpera *Carmen*, a París, ha publicat *Le Guide Musical* un article d'en H. de Curzon, ple de datos curiosos, que extractem a continuació.

Són molt raras las obras líriques que han alcançat la mil·lèsima representació en un mateix escenari. S'en comptan 7 en la Opera Còmica y una o duas en la Gran Opera.

A l'Opera Còmica:

<i>La Dame blanche</i> (1825)	mil·lèsima en 1862
<i>Le Pré-aux-Clercs</i> (1832)	» » 1871
<i>Le Châtel</i> (1834)	» » 1873
<i>Le Domino noir</i> (1837)	» » 1881
<i>Les Noces de Jeannette</i> (1853)	» » 1895
<i>Mignon</i> (1866)	» » 1893
<i>Carmen</i> (1875)	» » 1904

A la Gran Opera:

<i>Els Hugonots</i> (1836)	mil·lèsima en 1903
<i>Faust</i> (1859, Teatre Lirich)	» » 1894
» (1869, Opera)	» » 1905

Las duas obras líriques més properas a esser representadas per mil·lèsima volta són *La Fille du Régiment* (1840), que en 31 de Desembre de 1903 havia arribat a la representació n.º 977, y'l *Guillaume Tell*, que en igual data s'havia executat al Opera

839 vegades. Aquesta darrera sembla dubtós que arribi al milenar.

L'Ambrós Thomas es l'únich autor lirich que ha pogut festejar en vida la milèssima representació d'una obra seva.

Sembla ja decidit que la Associació Wagneriana holandesa donarà en el mes de Juny, en el Teatre Comunal d'Amsterdam, representacions de *Parsifal*, ab el concurs d'artistes célebres, quals noms encara no s'han publicat. El decorat, que no costarà menys de 100,000 franks, ha sigut encomanat a Viena, y els ensaigs comensaran en el present mes de Janer. Els hereus de Wagner volen protestar y entaular reclamació judicial; més, com sia que la Holanda no ha estat may adherida a la convenció de Berna, aquesta reclamació quedarà sense efecte.

Al Teatre de Monte-Carlo estan anunciadas pera representarse aquest hivern tres versions del *Faust*, de Goethe: la de Berlioz, la de Gounod y la de Boito.

La audició seguida d'aquestes tres obras será curiosa y ben interessant pera l'estudi de sos diversos estils.

A París s'ha constituït un comitè, presidit per MM. Saint-Saëns, Widor y V. d'Indy, a fi de portar a terme la erecció en aquella capital d'un monument a la memoria de Beethoven.

L'escultor designat pera l'obra es M. J. de Charmoy, y'l lloch escullit la plassa del Trocadero.

A Ginebra s'ha fet sentir Na Maria Gay. Cantà una aria de l'*Armide* de Gluck, melodies de Borodine, de Brahms y cansons catalanas.

En Pau Casals obtingué un triomf a La Haya. L'entusiasme del públich fou indescriptible després del concert d'Haydn y la sonata de J. S. Bach.

El mateix artista s'ha fet sentir a París y Bruxelles ab igual èxit.

En el Steinway Hall de Londres ha donat un concert el reputat violinista compositor Joan Bridgman. En el mateix tocà algunas obras originals sevas, que foren molt elogiadas.

Kubelik, el famós violinista quins grans èxits repercuteixen d'un quan temps ençà en el món musical, ha donat tres concerts a Madrid, despertant igual entusiasme.

En Kubelik, que no compta més de 24 anys, es un verdader prodigi, però al mateix temps un

artista, conciençós quan interpreta, per exemple, a Bach y a Beethoven. Las obras més difícils de Paganini, Mendelssohn, Wieniawsky, Max Bruch, etcètera, las executa ab un domini assombrós y sense'l més petit esforç aparent.

L'èxit dels tres concerts anà en augment, convertintse en el de despedida en un deliri complet.

A Tours ha donat un concert el pianista Alexandre Ribó, havent sigut molt festejat pel públich y la premsa d'aquella ciutat francesa.

En el programa hi figuraven Chopin, Liszt, Rubinstein y Saint-Saëns.

En el Teatre Real de Madrid s'ha cantat la òpera *Tannhauser*, qual part de protagonista desempenya en Francisco Vinyas ab una maestria y una serietat que li han valgut els elogis de tota la premsa.

El baix senyor Perelló s'ha fet aplaudir en el mateix teatre per sa excelent interpretació en las òperas *Faust* y *L'Ebreca*.

Ha sigut presentada a la empresa del Real de Madrid, pera la seva representació, la nova òpera *I Goli*, del mestre Eduard Viscasillas.

NECROLOGIA

El dia 17 de Desembre passat morí a Barcelona, a la edat de 22 anys, En Joseph Balart y Sobrerals. Fill del reputat mestre que havia sigut director del Conservatori del Liceu, D. Gabriel Balart, se distingí molt prompte'l malaguanyat jove en sos estudis, trobantse ara tot just al comensament de sa carrera, que prometia esser brillant. Al estudi del piano havia dedicat son major temps, y obtingué falaguers èxits tantas vegades com se feu sentir en públich. Dominava com pochs la llegida a primera vista, essent aquest un de sos mèrits més lligitims. Per fi, la casa Dotésio (abans Pujol y C.) ha publicat diferentes obras pianísticas originals sevas, hont hi destaca una distinció rara.

El jove Balart, ab son caràcter afable y complacent, se guanyava las simpatias de quantas personas tenian ocasió de tractarlo.

Igualment a Barcelona, morí'l 26 de Desembre'l distingit pianista En Joaquim Bonnin y Martí, quan comptava solament 35 anys. Era un esperit cultíssim que havia donat provas de son gust y de son intelligent criteri en la composició dels seus triats pro-

gramas. Ab general aplaudiment s'havia fet sentir diferents vegades al Ateneu, al Foment y a la Sala Estela. Son mecanisme era brillant y la comprensió de las obras que interpretava sempre justa y cabal. Dotat d'una voluntat ferma y d'una constancia infadigable, no hi ha dubte que En Bonnin hauria lograt figurar entre'ls bons pianistas de la terra.

Musikalisches Wochenblatt (Setmanari Musical, Leipzig).

Núm. 48, 24 Novembre 1904.
F. Kromayer: *Sobre'l capítol IV del llibre «La música y la psico-fisiologia» de M. Jaell* (conclusió).
Núm. 49, 1.^a Desembre 1904.
A. Eccarius-Sieber: *Epítlech del 2.^{on} Congrés pedagògic-musical. Tentativas pera enlayrar la condició social del Professorat.*

Núm. 50, 8 Desembre 1904.
Max Puttmann-Erfurt: *Guillermina Schröder-Devrient, 100.^{on} aniversari de son natalici.*
Núm. 51, 15 Desembre 1904.
Nana Weber-Bell: *Paraula y Cant, estudi d'estètica.*
Núm. 52, 22 Desembre 1904.
H. v. Wolzogen: *Sobre'l «Kobold» de Siegfried Wagner.*

Neue Musikalische Presse (Nova premsa musical, Viena).

Núm. 20 y 19, Novembre 1904.
A. Eccarius-Sieber: *La primera audició de la 5.ª simfonia de Gustav Mahler. — L'ensenyament de l'Historia musical y la seva influencia sobre l'educació del músich.*
— D. E. Pudor: *L'art de construir instruments — Doctor Max Vancsa: Estreno de «Lakmé» en lo Hofopertheater de Viena.*

Núms. 21-22, 3 Desembre 1904.
Dr. Max Vancsa: *Primera audició donada per la Lliga de compositors a Viena. — Otto Keller: Guillermina Schröder-Devrient (recordatori de son natalici).*

Signale für die musikalische Welt (Senyal pera'l món musical, Leipzig).

Núms. 63 y 64, 23 Novembre 1904.
C. Thiessen: *Crítica de novas cançons. — Major y Menor: Informació (Leipzig, Berlin, Freiburg, Haag, Roma, Manchester). — Operas. — Concerts. — Novetats.*

Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft. (Revista mensual de la Associació internacional de música, Leipzig).

Any VI, quadern 3.ª, Desembre de 1904.
Secció oficial: *Estatuts de la Secció de l'Alemanya, Nort, de la Societat. — Als grupos locals de la Associació. — Secció editorial. — F. Spiro: Una obra perduda de J. S. Bach. — Fr. Niecks: Liszt com a compositor pera piano. — A. Heuss: Motets de Bach: ab acompanyament o sense ell? — C. Maclean: Depredacions musicals.*

Le Courrier Musical (París).

Núm. 24, 15 Desembre 1904.
Les Fonctions tonales (fin). J. de Queylar. — *Le Sentiment musical chez les écrivains de 1830: Honoré de Balzac* (suite). G. Rouchés. — *Les «Trois Faust» au théâtre de Monte-Carlo.* J. Sauerwein.
Núm. 1, 1.ª Janer 1905.
Le «Fluide Musical». C. Mauclair. — *Les Premières:*

«Tristan et Yseult» a l'Opéra. V. Debay. — *«Alceste» a la Monnaie. Lettre du chevalier Gluck à MM. Kufferath et Guidé.* O. Mans. — *Madame Jeanne Raunay: Impressions.* J. Aubry.

Le Guide Musical (Bruxelles).

Núm. 50, 11 Desembre 1904.
Notes sur «Faust». Ch. Tardieu.
Núm. 51, 18 Desembre 1904.
«Tristan et Yseult», première représentation a l'Opéra de Paris. H. Imbert. — *«Alceste», première représentation au Théâtre de la Monnaie.* J. Br.
Núm. 52, 25 Desembre 1904.
Le vers, la prose et l'e muet. J. d'Offoël.
Núm. 1, 1.ª Janer 1905.
Le «Vaisseau Fantôme», de Richard Wagner, a l'Opéra-Comique. H. Imbert. — *La millième de «Carmen».* H. de Curzon.
Núm. 2, 8 Janer 1905.
Notes sur «Faust». Ch. Tardieu. — *«Pepita Jiménez» et «L'Ermitage fleuri», de I. Albeniz, au Théâtre Royal de la Monnaie.* J. Br.

Musica e Musicisti (Milano).

Núm. 12, Desembre 1904.
Nel primo Centenario del Liceo Musicale Rossini in Bologna. U. Pesci.

L'Écho des Orpheons (París).

Núms. 29 y 30, 10 y 25 Desembre 1904.
Novas del moviment orfeonich.

Le Ménestrel (París).

Núms. 50, 51 y 52, 1, 11, 18, 25 Desembre 1904 y 1 Janer 1905.
Un Chanteur de l'Opéra au XVIIIe siècle. A. Pougin. — *Berlioziana.* J. Tiersot.
Núm. 2, 8 Janer 1905.
Un Chanteur de l'Opéra au XVIIIe siècle. A. Pougin. — *Le bilan musical de 1904.* A. Pougin. — *L'Ame du comédien.* P. d'Estrée.

Santa Cecilia (Bernal, República Argentina).

Núm. 9, Novembre 1904.
Los Eclesiásticos y la Música Litúrgica.

Monthly Musical Record (Londres).

Núm. 409, Janer 1905.
Gluck's «Alceste». E. A. Baughan. — *The Children Fond of Music.* A. E. K. — *Ear-Texts.* A. Welcomme and a Criticism. C. A. Harris.

Musica Sacra (Milano).

Núm. 12, Desembre 1904.
La Filarmonica di ... R. Casimiri.

Santa Cecilia (Torino).

Núm. 6, Desembre 1904.
La festa dell'Immacolata Concezione. P. Guerrini.

Boletín de la Unión Musical de Barcelona.

Núm. 13, 15 Desembre 1904.
Un Consejo. S. Bofarull. — *Luchando por la existencia.* J. Gilabert.

Rassegna Gregoriana (Roma).

Núms. 11 y 12, Novembre y Desembre 1904.
Notes sur le Kyrie «fons bonitatis». G. M. Beysac. — *moine de Solesmes. — Mistificazione inglese e critica di H. G. Worth.*
Núm. 1, Janer 1905.
Una sequenza per l'Epifania. H. Marriott Bannister. — *Antiche omilie e sacre rappresentazioni medievali.* Appunto. G. Mercati. — *L'Arte nell'esecuzione del canto gregoriano.* G. Bas.

Rivista Teatrale Italiana (Napoli).

Núms. 4, 5, 6, Octubre y Novembre 1904.
Una «ripresa» dei «Maestri Cantori», di Wagner, al Comunale di Bologna. G. Samoggia.
Núm. 7, 8 Desembre 1904.
Gl'Inspiratori (per il Concorso Sonzogno). A. Della Corte.

La Alhambra (Granada).

Núm. 162, 15 Desembre 1904.

La música en Granada en tiempo de los Reyes Católicos. F. de P. Valladar.

ORFEÓ CATALÀ

SECCIÓ OFICIAL

El dia 22 del corrent mes de Janer, a las 4 de la tarda, se reunirà en nostre local social la Junta General ordinària de socis de l'ORFEÓ CATALÀ, pera elegir els càrrechs que per disposició reglamentaria quedan vacants, y pera tractar dels demés assumptos ordinaris.

Els càrrechs que s'han de provehir són els de

President, Secretari primer, Tresorer, Bibliotecari y dos Vocals.

Han quedat exposats en el local de l'ORFEÓ CATALÀ'ls planos de planta baixa y fatxada del edifici y gran Sala de Concerts que l'ORFEÓ projecta aixecar en breu, deguts al notable arquitecte En Lluís Domènech y Montaner.

AVÍS

Pera relligar el primer volum de la «Revista Musical Catalana» s'han confeccionat unas artísticas tapas, que podràn adquirirse al preu de 2 pessetas en la llibreria L'Avenç, Ronda de l'Universitat, 20. En la mateixa llibreria enquadernaràn els volums al preu de 3 pessetas cada un (compresas las tapas).

Tip. «L'Avenç», Ronda de l'Universitat, 20, Barcelona

Pianos

Chassaigne Frères

Fortuny, 3 y 5, BARCELONA

PARIS 1900, MEDALLA D'OR

Pianos de qua y verticals a cordas creuhadas
y quadro de ferro estil Nort-Americà

Comptat * Plassos * Lloguers